

СОВЕТ НОВОРУССКО-
МАМАТКОЗИНСКОГО
СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ
ВЕРХНЕУСЛОНСКОГО
МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ЮГАРЫ ОСЛАН
МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫҢ
ЯҢА РУС МӘМӘТХУЖАСЫ
АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ
СОВЕТЫ

Ул. Чистяковой, 27, с. Старое Русское Маматкоzin,
423904

Кечкене ул., 40 км. Югын бул Альбек ауданы,
423904

Тел. (8552) 34-44-74, факс (8552) 34-1-14.

РЕШЕНИЕ

18.01.2023

КАРАР

25- 146

с. Старое Русское Маматкоzin

Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районы Яңа Рус Мәмәтхужасы авыл жирлегендә бюджет төзелеше һәм бюджет процессы турында Нигезләмәгә үзгәрешләр керту хакында

Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә һәм Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районының Яңа Рус Мәмәтхужасы авыл жирлегендә бюджет төзелешен һәм бюджет процессын Россия Федерациисенең гамәлдәге бюджет законнарына туры китерү максатларында,

Югары Ослан муниципаль районы
Яңа Рус Мәмәтхужасы авыл жирлеге Советы
карап итте:

1. Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районы Яңа Рус Мәмәтхужасы авыл жирлегендә бюджет төзелеше һәм бюджет процессы турында Югары Ослан муниципаль районы Яңа Рус Мәмәтхужасы авыл жирлеге Советының 2021 елның 10 сентябреннән 11-70 номерлы карапы белән расланган Нигезләмәгә тубәндәгә үзгәрешләрне кертергә:

1.1. Нигезләмәнәң 20 статьясындагы 2 һәм 3 пунктларын тубәндәгә редакциядә бәян итәргә:

«2. Хисап финанс елында жирлек акчаларының гомуми суммасы жирле бюджет кытлыгын финанслауга юнәлтелгән акчаларның гомуми суммасыннан һәм жирлекнәң хисап финанс елы ахырына максатчан билгеләнеше булган Россия Федерациисе бюджет системасы бюджетларыннан бирелгән бюджетара трансферлардан, жирле бюджетларга аларны бирү шартларын билгеләп, Татарстан Республикасы бюджетыннан жирле бюджетларга баланслылыгын тәэммин итү чараларын тәэммин итү чараларына ярдәм итү өчен жирле бюджетларга дотацияләрдән кире кайтарылмый торган керемнәрнәң гомуми суммасыннан, шулай ук хисап финанс елы тәмамланганнан соң жирле бюджетка күчерелгән финанс елы керемнәре күләменә, шул исәптән йомгак ясау тәртибендә бирелә.

3. Хисап финанс елында жирлекнәң гомуми суммасы жирле бюджет кытлыгын финанслауга юнәлтелгән акчаларның гомуми суммасыннан һәм әлеге статьяның 2 пунктында каралган мөмкин арттырылупарны исәпкә алып, жирлекнәң бурыч йөкләмәләрен каплау күләмнәреннән артып киткән очракта, агымдагы елның 1

гыйнварына жирле бюджет акчаларының калган өлешиләре күрсәтелгән арттырылган сүммада ағымдагы финанс елына кергән акчаларның ин чик күләмен киметеп, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 96 статьясында каралган максатларга юнәлдерелергә тиеш».

2. Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районы Яңа Рус Мәмәтхүҗасы авыл жирлегендә бюджет төзелеше һәм бюджет процессы турындагы Нигезләмә текстын яңа редакциядә расларга (1 номерлы күшымта).

3. Әлеге каарны Татарстан Республикасының хокукий мәгълүмат рәсми порталында, Югары Ослан муниципаль районының рәсми сайтында, Яңа Рус Мәмәтхүҗасы авыл жирлегенең мәгълүмат стендларында урнаштырырга.

4. Әлеге каарның үтәлешен тикшереп торуны Яңа Рус Мәмәтхүҗасы авыл жирлеге Советының бюджет-финанс мәсьәләләре буенча дайми комиссиясенә йөкләргә (комиссия исеме башка булырга мөмкин)

Совет рәисе,
ТР Югары Ослан муниципаль районы
Яңа Рус Мәмәтхүҗасы авыл жирлеге башлыгы

В.В.Никитушкин

Яңа Рус Мәмәтхұжасы авыл жирлеге
Советының 2023 елның 18 гыйнварыннан
25-146 номерлы карарына

1 күшымта

Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районы
Яңа Рус Мәмәтхұжасы авыл жирлегендә бюджет төзелеше һәм
бюджет процессы турында
НИГЕЗЛӘМӘ

I бүлек. ГОМУМИ НИГЕЗЛӘМӘЛӘР

1 Статья. Әлеге Нигезләмә белән җайга салына торган хокукый мәнәсәбәтләр

Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районның Яңа Рус Мәмәтхұжасы авыл жирлегендә бюджет төзелеше һәм бюджет процессы турында әлеге Нигезләмә (алга таба - Нигезләмә) Россия Федерациясе Конституциясе, Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Россия Федерациясе Салым кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, Югары Ослан муниципаль районның "Яңа Рус Мәмәтхұжасы авыл жирлеге" муниципаль берәмлеге Уставы нигезендә жирлек бюджетын төзү, карау, раслау, үтәү, аның үтәлешен контролльдә тоту барышында, шулай ук жирлекнең муниципаль бурычы белән идарә итү процессында барлыкка килә торган бюджет хокук мәнәсәбәтләрен җайга сала.

2 Статья. Жирлектә бюджет хокук мәнәсәбәтләрен тормышка ашыруның хокукый нигезләре

Жирлектәгэ бюджет хокук мәнәсәбәтләре Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы бюджет законнарының һәм жирлекнең вәкиллекле органының бүтән актлары, әлеге Нигезләмә нигезендә гамәлгә ашырыла.

3 Статья. Әлеге Нигезләмәдә кулланыла торган төшенчәләр һәм терминнар

Әлеге Нигезләмәдә кулланыла торган төшенчәләр һәм терминнар Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнгән мәгънәдә кулланыла.

4 Статья. Жирлек бюджетының хокукый формасы

Югары Ослан муниципаль районы Яңа Рус Мәмәтхұжасы авыл жирлекенең бюджеты (алга таба - Жирлек бюджеты) Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районы Яңа Рус Мәмәтхұжасы авыл жирлеге Советы карары нигезендә эшләнә һәм раслана (алга таба - авыл жирлеге Советы).

Жирлек бюджеты өч елга - чираттагы финанс елына һәм план чорына төзелә һәм раслана.

Авыл жирлеге бюджеты проектын формалаштыру Югары Ослан муниципаль районы Яңа Рус Мәмәтхұжасы авыл жирлеге Башкарма комитеты (алга таба - авыл

жирлеке Башкарма комитеты) тарафыннан билгеләнгән тәртиптә, Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм аның таләпләре нигезендә кабул ителә торган хокукий актлары нигезендә башкарыла.

Жирлек советының чираттагы финанс елының 1 гыйнварыннан үз көченә керә һәм, әгәр жирлек бюджеты турындагы каарда башкасы каралмаган булса, финанс елының 31 декабренә кадәр гамәлдә була.

5 Статья. Бюджет классификациясен куллану үзенчәлекләре

1. Жирлек бюджетын төзү һәм үтәү, бюджет хисабын төзү Россия Федерациясендә билгеләнгән бюджет классификациясе нигезендә гамәлгә ашырыла.

2. Бюджет керемнәренең Баш администраторлары исемлеге, аларга беркетелгән бюджет керемнәре тәрләре (ярдәмче тәрләре) жирлек бюджеты турында жирлек Советы каары белән раслана.

Жирлек бюджеты акчаларын баш бүлүчеләр Исемлеге, чыгымнарның Ведомство структурасы составында, жирлек Советы каары белән билгеләнә.

Бюджет чыгымнары тәрләренең бүлекләре, бүлекчәләре, максатчан статьялары (муниципаль программалар һәм программага карамаган эшчәнлек юнәлешләре), тәркемнәре (тәркемнәре һәм тәркемчәләре) исемлеге бюджет чыгымнарның ведомство структурасы составында жирлек бюджеты турында жирлек Советы каары белән яки Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнгән очракларда раслана.

Бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының Баш администраторлары Исемлеге жирлек бюджеты турында каар белән раслана.

Бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының статьялары һәм тәрләре исемлеге, бюджет кытлыгын финанслау чыганакларын раслаганда, жирлек бюджеты турында жирлек Советы каары белән раслана.

6 Статья. Бюджет процессы принциплары

Жирлектә бюджет процессы Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнгән Россия Федерациясе бюджет системасы принципларына нигезләнә:

- Россия Федерациясе бюджет системасының бердәмлеге;
- Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетлары арасында керемнәр, чыгымнар һәм бюджет кытлыкларын финанслау чыганакларын бүлү;
- бюджетларның мөстәкыйльлеге;
- Россия Федерациясе субъектларының, муниципаль берәмлекләрнең бюджет хокукларының тигезлеге;
- керемнәр, чыгымнар һәм бюджет кытлыкларын финанслау чыганаклары чагылышының тулылыгы;
- бюджетның баланслылыгы;
- бюджет чараларын куллануның нәтижәлелеге;
- бюджет чыгымнарының гомуми (җыелма) капламалары;
- үтә күренмәлелек (ачыклык);
- бюджетның дәреслеге;
- бюджет акчаларының адреслы һәм максатчан характерындагы;
- бюджет чыгымнарының ведомство буйсынуы;
- кассаның бердәмлеге.

Статья 7. Жирлекнен бюджет процессының төп этаплары

Жирлектө бюджет процессы түбәндәге этапларны үз эченә ала:

- жирлекнен социаль-икътисади үсеше фаразын, бюджет һәм салым сәясәтенен төп юнәлешләрен эшләү;
- жирлек бюджеты проектын төзү;
- жирлек бюджеты проекты һәм жирлек бюджеты үтәлеше турыйндағы хисап буенча халық алдында тыңлаулар турыйндағы Нигезләмә нигезендә халық алдында тыңлаулар үткәру;
- жирлек бюджетын карау һәм раслау;
- жирлек бюджеты үтәлеше;
- жирлек бюджеты турыйндағы карага үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү;
- муниципаль финанс контролен гамәлгә ашыру.

Статья 8. Бюджет процессында катнашучылар

Жирлекнен бюджет процессында катнашучылар булып торалар:

- Авыл жирлеге Советы;
- Авыл жирлеге башлыгы;
- Авыл жирлеге Башкарма комитеты;
- жирлекнен финанс органы;
- "Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районы Финанс-бюджет палатасы" МКУ (килешү буенча);
  - "Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районы Контроль-хисап палатасы" МКУ (килешү буенча);
    - жирлек бюджеты акчаларын баш бүлүчеләр (бүлүчеләр);
    - бюджет акчаларын алучылар;
    - бюджет керемнәренең Баш администраторлары (администраторлары);
    - бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының Баш администраторлары (администраторлары);
  - Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы законнары һәм муниципаль хокукий актлар белән бюджет вәкаләтләре йөкләнгән башка органнар.

9 Статья. Жирлекнен бюджет процессында катнашучыларның бюджет вәкаләтләре

1. Жирлек Советы жирлек бюджетын һәм аның үтәлеше турыйндағы хисапны карый һәм раслый, үз утырышларында, комиссияләр утырышларында, эш төркемнәре утырышларында, жирлек Советы үткәрә торган тыңлаулар барышында һәм депутат таләпләренә бәйле рәвештә жирлек бюджеты үтәлешенең аерым мәсьәләләрен карау барышында контрольне гамәлгә ашыра, тышкы муниципаль финанс тикшерүе органнарының хокукий статусын Россия Федерациясе Бюджет кодексы, "Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турыйнда" 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, "Россия Федерациясе субъектларының һәм муниципаль берәмлекләрнең контроль-хисап органнарын оештыруның һәм аларның эшчәнлегенең гомуми принциплары турыйнда" Россия Федерациясенең норматив хокукий актлары, жирлек Уставы, әлеге Нигезләмә нигезендә формалаштыра һәм билгели.

Россия Федерациясе Конституциясендә, Россия Федерациясенең башка норматив хокукий актларында билгеләнгән бюджет мәсьәләләре буенча аның компетенциясе чикләрендә, аның вәкаләтләрен тәэмин итү өчен җирлек Башкарма комитеты тарафыннан барлык кирәклө мәгълүмат бирелергә тиеш.

2. Ҙирлек башлыгы:

- җирлек Советының җирле салымнар һәм жыемнарны билгеләү, үзгәртү һәм юкка чыгаруны, җирле салымнар буенча салым ташламаларын кертүне, җирлек бюджетыннан чыгымнарны гамәлгә ашыруны күздә тоткан норматив-хокукий актларына бәяләмәләрне раслый;

- Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, җирлек Уставы, әлеге Нигезләмә нигезендә башка бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

3. Авыл җирлеге Башкарма комитеты:

- җирлекнең социаль-икътисади үсеше фаразын тәзүне оештыра, җирлек бюджеты проектын тәзүне тәэмин итә;

- җирлек бюджеты проектын тәзу тәртибен һәм срокларын билгели;

- җирлек Советы каравына кирәkle документлар һәм материаллар белән җирлек бюджеты проектын кертә;

- җирлек Советына раслауга бюджет үтәлеше турында хисап бирә;

- җирлек бюджеты турындагы карага үзгәрешләр һәм өстәмәләр керту турындагы карап проектларын җирлек Советы каравына кертә;

- җирлек бюджетының үтәлешен һәм бюджет хисаплылыгын тәзүне тәэмин итә;

- муниципаль бурыч алуларны гамәлгә ашыру, хезмәт курсату һәм муниципаль бурыч белән идарә итү тәртибен раслый;

- муниципаль бурыч кенәгәсенә кертелә торган Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнмәгән мәгълүмат составын, аны муниципаль бурыч кенәгәсенә керү тәртибен һәм вакытын билгели;

- муниципаль гарантияләрне бирү тәртибен раслый;

- бюджет проектын (бюджет проектын һәм урта сроклы финанс планын) тәзүне тәэмин итә;

- бюджетара трансфертларны бүлү методикасын һәм (яки) тәртибен эшли һәм раслый;

- муниципаль бурыч белән идарә итүне тәэмин итә;

- Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, җирлек Уставы һәм әлеге Нигезләмә нигезендә башка бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

4. Ҙирлекнең финанс органы:

- җирлек бюджеты проектын (җирлек бюджеты проекты һәм уртача сроклы финанс планы проекты) тәзүне оештыра һәм турыдан-туры тәзи һәм аны җирлек Башкарма комитетына тапшыра;

- җирлек бюджетының үтәлешен оештыра;

- бюджет хисабын тәзу тәртибен билгели;

- җирлек бюджеты үтәлеше турында хисап тәзи;

- муниципаль бурыч кенәгәсен алыш бара,

- бирелгән гарантияләрне исәпкә алуны, алар буенча муниципаль бурычны арттыруны, принциплар тарафыннан яки өченче затлар тарафыннан тулы күләмдә яисә гарантияләр белән тәэмин ителгән принциплар йөкләмәләренең башка өлешендә яисә гарантияләр белән тәэмин ителгән принциплар йөкләмәләренең тулы күләмдә яисә гарантияләр белән тәэмин ителгән принциплар йөкләмәләренең нинди дә булса өлешендә, шулай ук муниципаль гарантияләр буенча түләүләр гаранты белән тәэмин ителгән башка өлешендә;

- жыелма бюджет язмасын төзи һәм алып бара;
  - Россия Федерациясе Бюджет кодексында һәм гамәлдәге законнарда каралган тәртиптә җирлеккә карата дәгъвалар буенча суд актларын башкара;
  - башкарма документларны һәм аларның үтәлешенә бәйле башка документларны исәпкә алып бара һәм саклый;
  - Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы бюджет законнарының башка актлары нигезендә һәм аларны үтәү йөзеннән билгеләнгән эшчәнлек өлкәсендә норматив актлар кабул итә;
  - әгәр Россия Федерациясе Бюджет кодексында башкача билгеләнмәгән булса, җирлек бюджеты чыгымнарының максатчан статьялары исемлеген һәм кодларын билгели;
  - Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы бюджет кодексы һәм әлеге Нигезләмә нигезендә башка бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашира.
5. "Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районы Финанс-бюджет палатасы" МКУ җирлекнең финанс органы вәкаләтләрен яки җирлекләрнең Башкарма комитеты һәм Югары Ослан муниципаль районы Башкарма комитеты арасындағы килешү нигезендә вәкаләтләрнең бер өлешен тормышка ашира ала.
6. "Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районның Контрольхисап палатасы" МКУ җирлекнең муниципаль финанс тикшерүе органы вәкаләтләрен яисә килешү нигезендә вәкаләтләрнең бер өлешен гамәлгә ашира ала.
7. Бюджет акчаларын баш бүлүче:
- үзе расланган бюджет ассигнованиеләре һәм бюджет йөкләмәләре лимитлары нигезендә бюджет акчаларын файдалануның нәтижәлелеген, адреслылығын һәм максатчан характеристын тәэммин итә;
  - үз карамагындағы бюджет акчаларын алучылар һәм бүлүчеләр исемлеген төзи;
  - расланган бюджет йөкләмәләре лимитлары һәм бюджет ассигнованиеләре чикләрендә үтәлергә тиешле чыгым йөкләмәләре реестрын алып бара;
  - бюджетның тиешле чыгымнарын планлаштыра, бюджет ассигнованиеләрен нигезли;
  - бюджет язмасын төзи, раслый һәм алып бара, бюджет ассигнованиеләрен, ведомство карамагындағы бюджет средстволарын бүлүчеләргә һәм алучыларга бюджет йөкләмәләре лимитларын бүлә һәм бюджетның тиешле өлешен үти;
  - бюджет йөкләмәләре лимитларын формалаштыру һәм үзгәрту буенча тәкъдимнәр кертә;
  - жыелма бюджет язмасын формалаштыру һәм үзгәрту буенча тәкъдимнәр кертә;
  - казна учреждениеләре булып торучы бюджет акчаларын алучыларның ведомство буйсынуындағы бюджет сметаларын раслау тәртибен билгели;
  - максатчан билгеләнеше булган бюджетара субсидияләр, субвенцияләр һәм башка бюджетара трансферлар, шулай ук әлеге кодекс белән билгеләнгән башка субсидияләр һәм бюджет инвестицияләре, аларны биргәндә билгеләнгән шартлар, максатлар һәм тәртипнең үтәлешен тәэммин итә;
  - бюджет акчаларын баш бүлүченең бюджет хисаплылығын формалаштыра;
  - муниципаль берәмлек исеменнән үз карамагындағы бюджет акчаларын алучыларның акчалата йөкләмәләре буенча җавап бирә;
  - судта җирлек исеменнән муниципаль берәмлек дәгъвалары буенча җавап бирүче вәкиле буларак чыгыш ясый:
- 1) җирле үзидарә органнарының яисә әлеге органнарының вазыйфай затларының законсыз гамәлләре (гамәл кылмау) нәтижәсендә, ведомствога каравы буенча, шул исәптән закона га яки башка хокукуй актка туры килми торган җирле үзидарә

органнары актларын бастырып чыгару нәтижәсендә, физик затка яисә юридик затка китерелгән зыянны каплау турында;

2) үзенә буйсынган бюджет акчаларын алучыга казна учреждениесе булып торучы бюджет йөклөмәләре лимитлары житмәгәндә аның акчалата йөклөмәләрен үтәү өчен бирелә торган бюджет йөклөмәләре лимитлары житмәгән очракта, аның акчалата йөклөмәләрен үтәү өчен;

- муниципаль биремнәр формалаштыра һәм раслый;

- Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм әлеге Нигезләмәдә билгеләнгән башка бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

8. Бюджет акчаларын бүлүче:

- бюджетның тиешле чыгымнарын планлаштыра;

- бюджет ассигнованиеләрен, бюджет йөклөмәләре лимитларын ведомство буйсынуындағы бюджет средстволарын бүлүчеләргә һәм (яки) алучыларга бүлә һәм бюджетның тиешле өлешен үти;

- бюджет акчаларын баш бүлүчегә бюджет язмасын формалаштыру һәм үзгәрту буенча тәкъдимнәр кертә;

- бюджет акчаларын тиешле баш бүлүче тарафыннан билгеләнгән очракта һәм тәртиптә аның карамагында булган бюджет акчаларын баш бүлүченең аерым бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра;

- максатчан билгеләнеше булган бюджетара субсидияләр, субвенцияләр һәм башка бюджетара трансферлар, шулай ук Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнгән башка субсидияләр һәм бюджет инвестицияләренең, аларны биргәндә билгеләнгән шартларның, максатларның һәм тәртипнең үтәлешен тәэмин итә;

9. Бюджет акчаларын алучы:

- бюджет сметасын төзи һәм башкара;

- бюджет йөклөмәләренең һәм (яисә) бюджет ассигнованиеләре лимитлары чикләрендә бюджет йөклөмәләрен кабул итә һәм (яисә) башкара;

- үзендә каралган бюджет ассигнованиеләрен куллануның нәтижәлелеген, максатчан характеристын тәэмин итә;

- бюджет акчаларын баш бүлүчегә (булүчегә) бюджет язмасын үзгәрту буенча тәкъдимнәр кертә;

- бюджет исәбен алып бара һәм бюджет исәбен алып баруны тәэмин итә;

- бюджет хисабын формалаштыра (бюджет хисаплылыгын формалаштыруны тәэмин итә) һәм бюджет акчаларын алучының бюджет акчаларын тиешле баш бүлүчегә (булүчегә) бюджет хисаплылыгын тапшыра;

- Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм әлеге Нигезләмәдә билгеләнгән башка бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

10. Бюджет керемнәре баш администраторы:

- үзенә буйсынган бюджет керемнәре администраторлары исемлеген төзи;

- бюджет проектын төзу өчен кирәkle белешмәләр бирә;

- касса планын төзу һәм алып бару өчен белешмәләр бирә;

- бюджет керемнәре баш администраторының бюджет хисабын формалаштыра һәм тапшыра;

- Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм әлеге Нигезләмәдә билгеләнгән башка бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

11. Бюджет керемнәре администраторы:

- бюджетка, пеняларга һәм алар буенча штрафларны исәпләү, исәпкә алу һәм аларның дөреслегенә, тулысынча һәм үз вакытында башкарлыуын контролъдә тота;
- бюджетка түләүләр, пенялар һәм штрафлар буенча бурычларны түләтүне гамәлгә ашыра;
- бюджетка, пеняларга һәм штрафларга артык түләнгән (түләттерелгән) түләүләрне, шулай ук мондый кире кайтаруны вакытында башкармаган өчен процентларны һәм артык алынган суммаларга исәпләнгән процентларны кире кайтару турында Карап кабул итә һәм, РФ Финанс министрләгән тәртиптә кире кайтаруны гамәлгә ашыру өчен, Федераль казначылык органына йөкләмә бирә;
- Россия Федерациисе бюджет системасы бюджетларына түләүләр исәбе (төгәлләштерү) турында Карап кабул итә һәм Федераль казначылык органына хәбәрнамә бирә;
- бюджет керемнәренең баш администраторы билгеләгән очракта һәм тәртиптә бюджет керемнәренең баш администраторына тиешле баш администраторы вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен кирәклө белешмәләр һәм бюджет хисаплылыгын формалаштыра һәм тапшыра;
- Россия Федерациисе Бюджет кодексында һәм аның нигезендә кабул ителә торган бюджет-хокук мәнәсәбәтләрен жайга салучы норматив хокукий актларда (муниципаль хокукий актларда) билгеләнгән башка бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

12. Бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторы:

- үзенә буйсынган бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары администраторлары исемлекләрен төзи;
- бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары буенча керемнәрне һәм түләүләрне планлаштыруны (фаразлауны) гамәлгә ашыра;
- бюджет кытлыгын финанслау чыганакларын түләү өчен билгеләнгән ассигнованиеләрне файдалануның адреслылыгын һәм максатчан характерын тәэмин итә;
- бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының ведомство буйсынуындагы администраторларына бюджет ассигнованиеләрен бүлә һәм бюджетның тиешле өлешен башкара;
- бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары баш администраторының бюджет хисабын формалаштыра.

13. Бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары администраторы:

- бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары буенча керемнәрне һәм түләүләрне планлаштыруны (фаразлауны) гамәлгә ашыра;
- бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының бюджетка керүнен тулылыгын һәм үз вакытында үтәлешен контролъдә тота;
- бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары буенча бюджетка керүләрне һәм түләүләрне тәэмин итә;
- бюджет хисабын формалаштыра һәм тапшыра;
- бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының тиешле баш администраторы тарафыннан билгеләнгән очракта һәм тәртиптә бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторының үз карамагында булган аерым бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра;
- Россия Федерациисе Бюджет кодексында һәм аның нигезендә кабул ителә торган бюджет-хокук мәнәсәбәтләрен жайга салучы норматив хокукий актларда (муниципаль хокукий актларда) билгеләнгән башка бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

10 Статья. Жирлек бюджеты керемнәре

Жирлек бюджеты керемнәре Россия Федерациясенең бюджет законнары, салымнар һәм жыемнар түрүндагы Россия Федерациясе законнары һәм башка мәжбүри түләүләр түрүндагы законнар нигезендә формалаша.

11 Статья. Керемнәр чыганаклары реестры

1. Жирлекнең финанс органы жирлек бюджетының керем чыганаклары реестрын алып бара.

2. Бюджет керемнәре чыганаклары реестры астында, Россия Федерациясе керем чыганаклары исемлеге нигезендә, бюджет төзү, раслау һәм үтәү процессында барлыкка килә торган жирлек бюджеты керемнәре чыганаклары буенча мәгълүмат жыелмасы аңлашыла.

3. Мәгълүмат составына, Жирлек бюджеты керемнәре чыганаклары реестрын формалаштыру һәм алып бару тәртибенә карата гомуми таләпләр Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнә.

4. Жирлек бюджетының керем чыганаклары реестры жирлек Башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә төzelә һәм алып барыла.

5. Жирлек бюджеты керемнәре чыганаклары реестрлары Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты билгеләгән тәртиптә Татарстан Республикасы Финанс министрлыгына тапшырыла.

12 Статья. Жирлек бюджеты чыгымнары

Жирлек бюджеты чыгымнарын формалаштыру Федераль дәүләт хакимиите органнары, Россия Федерациясе субъектлары дәүләт хакимиите органнары һәм жирле үзидарә органнары вәкаләтләрен чикләү белән бәйле чыгым йөкләмәләре нигезендә гамәлгә ашырыла, алар Россия Федерациясе законнары, халыкара һәм башка шартнамәләр һәм килешүләр нигезендә чираттагы финанс елында һәм план чорында жирлек бюджеты акчалары исәбеннән үтәлергә тиеш.

13 Статья. Башкарма комитетның резерв фонды

1. Жирлек бюджетының чыгым өлешендә Башкарма комитетның резерв фондын булдыру күздә тотыла.

2. Жирлек бюджетының чыгым өлешендә Жирлек Советының резерв фондын булдыру тыела.

3. Башкарма комитетның резерв фонды қуләме Жирлек бюджеты түрүндагы каар белән билгеләнә һәм күрсәтелгән каар белән расланган чыгымнарның гомуми күләмнән 3 проценттан артмаска тиеш.

4. Башкарма комитетның резерв фонды акчалары көтелмәгән чыгымнарны финанс яғыннан тәэммин итүгә, шул исәптән авария-торгызы эшләрен һәм табигый бәла-казалар һәм башка гадәттән тыш хәлләр нәтижәләрен бетерүгә бәйле башка чарапарны үткәрүгә, шулай ук әлеге статьяның 5 пунктында күрсәтелгән тәртиптә караплан башка чарапарга җибәрелә.

5. Жирлек бюджеты составында каралган Башкарма комитетның резерв фондының бюджет ассигнованиеләрен куллану тәртибе Башкарма комитет тарафыннан билгеләнә.

6. Башкарма комитетның резерв фондының бюджет ассигнованиеләреннән файдалану турындағы хисап жирлек бюджеты үтәлеше турындағы еллық хисапка күшымта итеп бирелә.

14 Статья. Муниципаль хезмәт

Муниципаль ихтыяжлар өчен товарлар китерүгә, эшләр башкаруга, хезмәтләр курсәтүгә заказлар урнаштыру "Дәүләт һәм муниципаль ихтыяжларны тәэммин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләрне сатып алу өлкәсендә контракт системасы турында" 2013 елның 5 апрелендәге 44-ФЗ номерлы Федераль законда каралган тәртиптә гамәлгә ашырыла.

Товарлар китерүгә, эшләр башкаруга һәм хезмәтләр курсәтүгә муниципаль заказ авыл жирлеге бюджеты акчалары хисабына түләнә.

15 Статья. Чыгым йөкләмәләре реестры

1. Жирлекнең финанс органы жирлекнең чыгым йөкләмәләре реестрын алып бара.

2. Жирлекнең чыгым йөкләмәләре реестры авыл жирлеге Башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә алып барыла.

3. Жирлекнең чыгым йөкләмәләре реестры "Татарстан Республикасы Югары Ослан муниципаль районының Финанс-бюджет палатасы" муниципаль казна учреждениесенә, билгеләнгән срокларда Югары Ослан муниципаль районының чыгым йөкләмәләре реестрын төзү өчен тапшырыла.

16 Статья. Жирлекнең муниципаль бурычы структурасы

1. Жирлекнең бурыч йөкләмәләре йөкләмәләр рәвешендә булырга мөмкин:

1) жирлекнең кыйммәтле кәгазъләренә (муниципаль кыйммәтле кәгазъләргә);

2) Россия Федерациисе валютасында Россия Федерациисе бюджет системасының башка бюджетларыннан жирле бюджетка жәлеп ителгән бюджет кредитлары;

3) максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында Россия Федерациисеннән чит ил валютасында жәлеп ителгән бюджет кредитлары;

4) жирлек тарафыннан кредит оешмаларыннан Россия Федерациисе валютасында жәлеп ителгән кредитлар;

5) Россия Федерациисе валютасында белдерелгән жирлек гарантияләре (муниципаль гарантияләр);

6) максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында Россия Федерациисе чит ил валютасында бирелгән муниципаль гарантияләргә;

7) Россия Федерациисе Бюджет кодексы гамәлгә кергәнче барлыкка килгән һәм муниципаль бурычка кертелгән бүтән бурыч йөкләмәләре буенча.

2. Муниципаль бурыч күләменә кертелә:

- 1) муниципаль кыйммәтле көгазыләр буенча бурычның номиналь суммасы;
  - 2) Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан жирле бюджетка жәлеп ителгән бюджет кредитлары буенча төп бурыч күләме;
  - 3) кредит оешмаларыннан алынган кредитлар буенча төп бурыч күләме;
  - 4) муниципаль гарантияләр буенча йөкләмәләр күләме;
  - 5) жирлекнең түләнмәгән бүтән бурыч йөкләмәләре күләме.
3. Муниципаль эчке бурыч күләменә кертелә:
    - 1) йөкләмәләре Россия Федерациясе валютасында белдерелгән муниципаль кыйммәтле көгазыләр буенча бурычның номиналь суммасы;
    - 2) йөкләмәләре Россия Федерациясе валютасында белдерелгән Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан жирле бюджетка жәлеп ителгән бюджет кредитлары буенча төп бурыч күләме;
    - 3) йөкләмәләре Россия Федерациясе валютасында белдерелгән кредит оешмаларыннан жәлеп ителгән кредитлар буенча төп бурыч күләме;
    - 4) Россия Федерациясе валютасында белдерелгән муниципаль гарантияләр буенча йөкләмәләр күләме;
    - 5) Россия Федерациясе валютасында жирлекнең түләнмәгән бүтән бурыч йөкләмәләре күләме.

4. Муниципаль тышкы бурыч күләменә кертелә:

- 1) максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында Россия Федерациясеннән жәлеп ителгән чит ил валютасындагы бюджет кредитлары буенча төп бурыч күләме;
- 2) максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында жирлек тарафыннан бирелгән чит ил валютасындагы муниципаль гарантияләр буенча йөкләмәләр күләме.

Жирлекнең бурыч йөкләмәләре кыска вакытлы (бер елдан кимрәк), уртача сроклы (бер елдан биш елга кадәр) һәм озак сроклы (биш елдан алып 10 елга кадәр) булырга мәмкин.

5. Муниципаль бурыч кенәгәсендә алып бару жирлекнең финанс органы тарафыннан башкарыла.

Бурыч йөкләмәләре турындагы мәгълүмат муниципаль бурыч кенәгәсендә йөкләмә килеп чыккан мизгелдән биш эш көненнән дә артмаган сротта кертелә.

6. Муниципаль бурыч кенәгәсендә әлеге йөкләмәләр төрләре буенча жирлекнең бурыч йөкләмәләре күләме, аларның барлыкка килү һәм үтәлеше (башка нигезләр буенча туктату) датасы һәм өлешчә, йөкләмәләрне тәэмин итү рәвешләре турында белешмәләр, шулай ук аның составы, тәртибе һәм вакыты жирлекнең Башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә торган башка мәгълүмат кертелә.

Жирлекнең муниципаль бурыч кенәгәсендә, шул исәптән муниципаль бурыч йөкләмәләрен үтәү буенча кичектерелгән бурычлар турында мәгълүмат исәпкә алыша.

17 Статья. Жирлекнең Россия Федерациясе валютасында белдерелгән бурыч йөкләмәләрен туктату һәм аларны муниципаль бурычтан төшереп калдыру

1. Россия Федерациясе валютасында белдерелгән муниципаль бурыч йөкләмәсе түләүгә тапшырылмаган очракта (әгәр жирлек Советының муниципаль хокукий актларында башкасы каралмаган булса, муниципаль бурыч йөкләмәсе шартларында каралган түләү датасыннан соң килгән датадан соң өч ел эчендә әлеге йөкләмә тулысынча туктатылган дип санала һәм муниципаль бурычтан төшереп калдырыла.

Россия Федерациясе валютасында күрсәтелгән муниципаль бурыч йөкләмәсе жирлек Советының муниципаль хокукий актларында бүтәне каралмаган очракта, муниципаль бурыч йөкләмәсен түләү датасына бәйле рәвештә өч ел дәвамында юкка

чыгарылмаган (жирлекнең муниципаль хокукый актлары һәм муниципаль хокукый актлары белән башкарылмаган) очракта, күрсәтелгән йөкләмә тулысынча туктатылган дип санала һәм муниципаль бурычтан төшереп калдырыла.

2. Жирлекнең Башкарма комитеты өлеге статьяның 1 пункттындагы беренче абзацында күрсәтелгән сроклар үткәннән соң муниципаль бурычтан Россия Федерациясе валютасында белдерелгән муниципаль бурыч йөкләмәләрен төшереп калдыру турында муниципаль хокукый акт чыгара.

3. Муниципаль бурычтан төшереп калдыру Россия Федерациясе валютасында белдерелгән муниципаль бурыч йөкләмәләре төрләре буенча муниципаль бурыч күләмен жирле бюджет кытлыгын финанслау чыганакларында исәптән төшерү суммасын чагылдырмыйча гына, аларны исәптән төшерү суммасына киметү юлы белән гамәлгә ашырыла.

4. Өлеге статьяның 1 пункттындагы беренче абзацының, 2 һәм 3 пунктларының гамәлдә булуы кредит килешүләре буенча йөкләмәләргә, Россия Федерациясе, Россия Федерациясе субъектлары һәм башка муниципаль берәмлекләр алдында муниципаль бурыч йөкләмәләренә кагылмый.

5. Муниципаль бурычтан реструктурлаштырылган, шулай ук түләнгән (сатып алынган) муниципаль бурыч йөкләмәләрен төшереп калдыру Россия Федерациясе Бюджет кодексының 105 һәм 113 статьялары нигезләмәләрен исәпкә алып гамәлгә ашырыла.

6. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләрне, Россия Федерациясе законнарында каралган бүтән операцияләр алмашу нәтиҗәсендә алынган (алмашу нәтиҗәсендә алынган) муниципаль кыйммәтле кәгазьләрне, түләү датасы башланганчы, эмиссия шартлары нигезендә, эмитацияләгән орган тарафыннан тулысынча сатып алынган (алынган) чыгару курсәтелгән орган каары буенча вакытыннан алда түләнгән дип танылышыра мөмкин.

Муниципаль кыйммәтле кәгазьләр эмитенты, Россия Федерациясе законнарында каралган бүтән операцияләр алмашу нәтиҗәсендә алынган (алынган) муниципаль кыйммәтле кәгазьләр буенча йөкләмәләрне түләү датасы житкәнчегә кадәр үтәү дип танылышыра хокуклы.

18 Статья. Муниципаль бурыч алулар

1. Жирлек исеменнән муниципаль кыйммәтле кәгазьләр урнаштыру юлы белән һәм Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан һәм кредит оешмаларыннан кредитлар рәвешендә заем акчаларын жирле бюджетка җәлеп итү анлашыла, алар буенча жирлекнең бурыч йөкләмәләре Россия Федерациясе валютасында белдерелгән заемчы буларак барлыкка килә.

2. Жирлекнең муниципаль тышкы бурыч алулары астында, Россия Федерациясе тарафыннан максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында, алар буенча жирлекнең чит ил валютасында белдерелгән бурыч йөкләмәләре барлыкка киләгән федераль бюджеттан жирле бюджетка кредитлар җәлеп итү анлашыла.

3. Муниципаль тышкы бурыч алулар чираттагы финанс елына һәм план чорына Россия Федерациясенең дәүләт тышкы бурыч алулары программасына кертелгән проектларны финанслау максатларында гамәлгә ашырыла.

4. Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм жирлек Уставы нигезендә, жирлек исеменнән муниципаль бурыч алуларны гамәлгә ашыру хокуку жирлекнең Башкарма комитеты карамагында.

5. Муниципаль кыйммәтле кәгазыләр урнаштыру түбәндәге шартларны үтәгендә җирлек тарафыннан башкарыла:

1) Ҙирлекнең бурыч йөкләмәләре буенча кичектерелгән бурычлары булмау;

2) җирлек тарафыннан Россия Федерациясе Хөкүмәте билгеләгән дәрәжәдән түбәнрәк кредит рейтинги алынган, исемлекләре Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнә торган юридик затларның бер яки берничә эшчәнлеген гамәлгә ашыручы затларыннан.

6. Авыл җирлеге, аны Россия Федерациясе Бюджет кодексының 107.1 статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 31.1 статьясы нигезендә бурыч тотрыклылыгының уртacha дәрәжәсе булган заемчылар төркеменә керткәn очракта, муниципаль бурыч алулар башкарырга, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 107.1 статьясындагы 5 пунктында каралган җирлекнең бурыч тотрыклылыгы күрсәткечләре зурлыгын арттыруга китерә торган күләмнәрдә муниципаль гарантияләр бирергә хокуклы түгел.

7. Ҙирлек, аны Россия Федерациясе Бюджет кодексының 107.1 статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 31.1 статьясы нигезендә бурыч тотрыклылыгы уртacha булган заемщиклар төркеменә керткәn очракта, муниципаль алышмаларны гамәлгә ашырырга, муниципаль гарантияләрне Татарстан Республикасы Финанс министрлыгы белән эчке һәм тышкы алышмалар, муниципаль гарантияләрне чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) муниципаль гарантияләр, шулай ук күрсәтелгән программаларга үзгәрешләр белән килештерелгән очракта гына бирергә хокуклы.

8. Россия Федерациясе Бюджет кодексының 107.1 статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 31.1 статьясы нигезендә бурыч тотрыклылыгы түбән булган заемчылар төркеменә кергәn очракта, муниципаль бурыч алулар башкарырга, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 107.1 статьясындагы 5 пунктында каралган җирлекнең бурыч тотрыклылыгы күрсәткечләре зурлыгын арттыруга китерә торган күләмнәрдә муниципаль гарантияләр бирергә хокуклы түгел.

9. Авыл җирлеге, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 107.1 статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 31.1 статьясы нигезендә, бурыч тотрыклылыгы түбән булган заемчылар төркеменә кергәn очракта, кредит оешмаларыннан кредитлар рәвешендә һәм җирлекнең кыйммәтле кәгазыләрен рефинанслау максатларында гына, шулай ук җирлекнең түләү сәләтен торғызу планы кысаларында бирелгән максатчан бюджет кредитлары формасында, шулай ук Россия Федерациясе Бюджет кодексының 107.1 статьясындагы 9 пунктында һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 31.1 статьясындагы 7 пунктында каралган авыл җирлегенең башка бюджетларыннан бирелгән максатчан бюджет кредитлары рәвешендә муниципаль эчке бурыч алулар башкарырга хокуклы.

10. Россия Федерациясе Бюджет кодексының 107.1 статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 31.1 статьясы нигезендә бурыч тотрыклылыгы түбән булган заемчылар төркеменә кертелгәn очракта, муниципаль тышкы бурыч алуларны гамәлгә ашырырга һәм муниципаль гарантияләрне чит ил валютасында бирергә хокуксыз.

11. Россия Федерациясе Бюджет кодексының 107.1 статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 31.1 статьясы нигезендә бурыч тотрыклылыгы түбән булган заемчылар төркеменә кергәn очракта, муниципаль гарантияләрне Россия Федерациясе валютасында бары тик чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) Россия Федерациясе валютасында муниципаль эчке бурыч алулар, муниципаль гарантияләр программаларын Татарстан Республикасы Финанс министрлыгы тарафыннан килештерелгәn очракта гына

чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына), шулай ук әлеге программаларга үзгәрешләр кертелгән очракта гына бирергә хокуклы.

12. Жирлекнең Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан максатчан бюджет кредитлары буенча Россия Федерациясе Бюджет кодексының 107.1 статьясындағы 9 пунктында каралган йөкләмәләрне реструктуризацияләүне үткәру рәхсәт ителми.

19 Статья. Жирлекнең чит ил валютасында бурыч алулар һәм гарантияләр бирү үзенчәлекләре

1. Жирлек Россия Федерациясенән чит ил валютасында бурыч алуларны ғамәлгә ашырырга, Россия Федерациясенә чит ил валютасында өченче затларның йөкләмәләре буенча гарантияләрне Россия Федерациясе тарафыннан жәлеп ителгән максатчан чит ил кредитларын куллану қысаларында гына, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 103 статьясындағы 25 пункты нигезләмәләрен исәпкә алып бирергә хокуклы.

20 Статья. Муниципаль бурыч алуларның инчик күләме

1. Тиешле финанс елына муниципаль бурыч алуларның инчик күләме астында тиешле финанс елына муниципаль эчке һәм тышкы бурыч алулар программалары буенча Жирлек бюджетына акча жәлеп итүнең жыелма күләме анлашыла.

2. . Хисап финанс елында жирлек акчаларының гомуми суммасы жирле бюджет қытлыгын финанслауга юнәлтелгән акчаларының гомуми суммасыннан һәм жирлекнең хисап финанс елы ахырына максатчан билгеләнеше булган Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларыннан бирелгән бюджетара трансферлардан, жирле бюджетларга аларны бирү шартларын билгеләп, Татарстан Республикасы бюджетыннан жирле бюджетларга баланслылыгын тәэммин иту چараларын тәэммин иту چараларына ярдәм иту өчен жирле бюджетларга дотацияләрдән кире кайтарылмый торган керемнәрнең гомуми суммасыннан, шулай ук хисап финанс елы тәмамланғаннан соң жирле бюджетка күчерелгән финанс елы керемнәре күләменә, шул исәптән йомгак ясау тәртибендә бирелә.

3. Хисап финанс елында жирлекнең гомуми суммасы жирле бюджет қытлыгын финанслауга юнәлтелгән акчаларының гомуми суммасыннан һәм әлеге статьяның 2 пунктында каралган мөмкин арттырылупарны исәпкә алып, жирлекнең бурыч йөкләмәләрен каплау күләмнәреннән артып киткән очракта, агымдагы елның 1 гыйнварына жирле бюджет акчаларының калган өлешлиләре күрсәтелгән арттырылган суммада агымдагы финанс елына көргөн акчаларның инчик күләмен киметеп, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 96 статьясында каралган максатларга юнәлдерелергә тиеш.

21 Статья. Муниципаль эчке һәм тышкы бурычның югары чикләре һәм жирлекнең бурыч тотрыктылыгы күрсәткечләренең инчик курсәткечләре

1. Жирле бюджет турындағы карап белән муниципаль эчке бурычның, муниципаль тышкы бурычның (жирлекнең чит ил валютасында йөкләмәләре булган очракта) есke чикләре, чираттагы финанс елыннан һәм план чорының елдан-ел үткән торышы (чираттагы финанс елыннан соң килүче елның 1 гыйнварына торышы буенча) буенча, шул исәптән Россия Федерациясе валютасында муниципаль гарантияләр буенча бурычның югары чиге, чит ил валютасында муниципаль

гарантияләр буенча (җирлекнең чит ил валютасында муниципаль гарантияләр буенча йөкләмәләре булган очракта) билгеләнә.

2. Муниципаль эчке бурычның, муниципаль тышкы бурычның иң югары чикләре (җирлекнең чит ил валютасындагы йөкләмәләре булганда) әлеге статьяның 4 һәм 5 пунктларында билгеләнгән чикләүләрне үтәгендә билгеләнә.

3. Чираттагы финанс елына һәм план чорына җирле бюджет түрүнда карап белән расланган түләүсез түләүләрнең һәм (яисә) физик затлар кеременә салымнан түләүләрнең өстәмә нормативлары буенча салым керемнәренең расланган күләмен исәпкә алмыйча, җирле бюджет керемнәренең гомуми күләме җирле бюджет керемнәренең гомуми күләменнән артмаска тиеш.

Жирлеккә карата Россия Федерациясе Бюджет кодексының 136 статьясындагы 4 пунктында карапланган чаралар кулланылган очракта, бурыч күләме, кире кайтарылмый торган түләүләрнең һәм (яисә) физик затлар кеременә салымнан түләүләрнең өстәмә нормативлары буенча салым керемнәренең расланган күләмен исәпкә алмыйча, чираттагы финанс елына һәм план чорына җирле бюджет түрүнданда карап белән расланган гомуми күләменең 50 процентыннан артмаска тиеш.

4. Муниципаль бурычка хезмәт күрсәту чыгымнары күләме, түбәндәге таләпләрне үтәгендә, җирле бюджет түрүнданда карап белән раслан:

1) Чираттагы финанс елында һәм план чорында муниципаль бурычка хезмәт күрсәту чыгымнары күләме чираттагы финанс елына һәм план чорына Татарстан Республикасы бюджеты түрүнда Татарстан Республикасы законы яисә чираттагы финанс елына һәм план чорына җирле бюджет түрүнда карап белән расланган тиешле бюджет чыгымнарының гомуми күләменең 10 процентыннан артмаска тиеш, Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларыннан бирелә торган субвенцияләр исәбеннән гамәлгә ашырыла торган чыгымнары күләменнән тыш;

2) Чираттагы финанс елында һәм план чорында чираттагы финанс елында һәм чираттагы финанс елының 1 гыйнварына барлыкка килгән муниципаль бурычны түләү һәм аларга хезмәт күрсәту буенча түләүләрнең еллык суммасы чираттагы финанс елына һәм план чорына җирле бюджет түрүнда карап белән расланган җирле бюджетның салым, салым булмаган керемнәренең һәм Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларыннан дотацияләрнең гомуми күләменнән 20 процентыннан артмаска тиеш; күрсәтелгән нисбәтне исәпләгендә чираттагы финанс елыннан һәм план чорының һәр елыннан соң килуче елның 1 гыйнварыннан соң килгән бурыч йөкләмәләрен вакытыннан алда түләүгә жибәрелә торган түләүләр суммасы исәпкә алышымый.

22 Статья. Чит ил валютасында муниципаль гарантияләр программы

1. Чит ил валютасындагы муниципаль гарантияләр программы чираттагы финанс елында һәм план чорында бирелә торган муниципаль гарантияләрнең чит ил валютасындагы исемлеге, түбәндәге белешмәләрне күрсәтеп, үз эченә ала:

1) гарантиянең һәр юнәлеше (максатлары), категорияләре (төркемнәре) һәм (яисә) принципларның һәр юнәлеше (максатлары) буенча гарантияләр күләмен күрсәтеп гарантияләү юнәлешләре (максатлары);

2) гарантияләр һәм алар тарафыннан тәэммин ителә торган йөкләмәләр буенча йөкләмәләрне валютасы;

3) гарантияләрнең гомуми күләме;

4) гарантның принципларга карата регресс таләбе хокуку булу (булмау);

5) гарантияләрне бирү һәм үтәүнен башка шартлары.

2. Муниципаль гарантияләр муниципаль гарантия белән тәэммин ителә торган йөкләмәләр белдерелгән валютада бирелә һәм утәлә.
3. Чит ил валютасындагы муниципаль гарантияләр программасы бюджет турындагы тиешле каарга күшымта булып тора.

23 Статья. Муниципаль тышкы бурыч алулар программасы

1. Чираттагы финанс елына һәм план чорына муниципаль тышкы бурыч алулар программасы чираттагы финанс елында һәм план чорында чит ил максатчан кредитларын һәм (яисә) чит ил валютасында түләнә торган максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында федераль бюджеттан чит ил валютасында жирле бюджетка жәлеп ителә торган бюджет кредитлары исемлегеннән гыйбарәт.

2. Муниципаль тышкы бурыч алулар программасы белән билгеләнә:

1) Чираттагы финанс елында һәм план чорында федераль бюджеттан чит ил максатчан кредитларын куллану кысаларында жирле бюджетка жәлеп ителә торган бюджет кредитлары буенча барлыкка килә торган бурыч йөкләмәләрен түләү сроклары һәм жирле бюджетка акча жәлеп иту күләме;

2) Чираттагы финанс елында һәм план чорында, максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында федераль бюджеттан чит ил валютасында жирле бюджетка жәлеп ителгән бюджет кредитлары буенча барлыкка килгән бурыч йөкләмәләрен түләү күләме.

3. Чираттагы финанс елына һәм план чорына муниципаль тышкы бурыч алулар программасы чираттагы финанс елына һәм план чорына жирле бюджет турындагы каарга күшымта булып тора.

24 Статья. Муниципаль эчке бурыч алулар программасы

1. Чираттагы финанс елына һәм план чорына муниципаль эчке бурыч алулар программасы чираттагы финанс елында һәм план чорында гамәлгә ашырыла һәм (яисә) түләнгән тиешле бурыч йөкләмәләре төрләре буенча муниципаль эчке бурыч алулар исемлегеннән гыйбарәт.

2. Муниципаль эчке бурыч алулар программасы белән билгеләнә:

1) Чираттагы финанс елында һәм план чорында муниципаль эчке бурыч алуларны гамәлгә ашырганда барлыкка килә торган бурыч йөкләмәләрен жирле бюджетка акча жәлеп иту күләмнәре һәм түләүнәң ин чик сроклары тиешле бурыч йөкләмәләре төрләре буенча жирле бюджетка акча жәлеп иту күләмнәре;

2) тиешле бурыч йөкләмәләре төрләре буенча Россия Федерациясе валютасында белдерелгән муниципаль бурыч йөкләмәләрен түләү күләмнәре.

3. Чираттагы финанс елына һәм план чорына муниципаль эчке бурыч алулар программасы чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет турындагы каарга күшымта булып тора.

4. Россия Федерациясе Бюджет кодексының 105 статьясы нигезендә муниципаль эчке бурычны үткәру муниципаль эчке бурыч алулар программасында чагылыш тапмый.

25 Статья. Россия Федерациясе валютасында муниципаль гарантияләр программасы

1. Россия Федерациисе валютасындағы муниципаль гарантияләр программысы чираттагы финанс елында һәм план чорында бирелә торган муниципаль гарантияләрнең Россия Федерациисе валютасындағы исемлегеннән гыйбарәт, түбәндәге белешмәләрне курсәтеп:

- 1) гарантиянең һәр юнәлеше (максатлары), категорияләре (төркемнәре) һәм (яисә) принципалларның һәр юнәлеше (максатлары) буенча гарантияләр күләмен курсәтеп гарантияләү юнәлешләре (максатлары);
- 2) гарантияләрнең гомуми күләме;
- 3) гарантның принципалларга карата регресс таләбе хокуқы булу (булмау);
- 4) гарантияләрне бирү һәм үтәүнең башка шартлары.

2. Россия Федерациисе валютаында белдерелгән йөкләмәләр буенча муниципаль гарантияләр бары тик Россия Федерациисе валютаында гына бирелә һәм үтәлә.

3. Россия Федерациисе валютаындағы муниципаль гарантияләр программысы бюджет түрүндеги карага күшымта булып тора.

26 Статья. Муниципаль кыйммәтле кәгазыләр урнаштыруның чик күләмнәре

Чираттагы финанс елына һәм план чорының һәр елына муниципаль кыйммәтле кәгазыләрнең номиналь хакы буенча ин чик күләме, бюджет түрүндеги карага белән билгеләнгән муниципаль эчке бурычның югары чикләренә туры китереп, жирлек Советы тарафыннан билгеләнә.

27 Статья. Муниципаль гарантияләр

1. Муниципаль гарантия принципалның бенефициар каршында килешүдән яки башка алыш-бирештән (тәп йөкләмәдән) килеп чыккан акчалата йөкләмәләрен тиешенчә үтәүне тәэммин итә.

2. Муниципаль гарантия принципал йөкләмәләрен вакытыннан алда үтәүне, шул исәптән принципалга аларны вакытыннан алда үтәү яки принципал йөкләмәләрен үтәү срогы килеп чыккан вакыйгалар (шартлар) житкән очракта да, тәэммин итми.

3. Муниципаль гарантиянең язма формасы мәжбүри булып тора.

4. Муниципаль гарантия тәп йөкләмә суммасы чагылдырылган валютада бирелә һәм үтәлә.

5. Муниципаль гарантия буенча гарант принципалның гарантия суммасы чикләрендә үзенә тәэммин ителгән йөкләмәссе буенча субсидия җаваплылык tota.

6. Муниципаль гарантиядә курсәтелә:

1) Гарант исеме (тиешле гавами-хокукий белем - жирлек) һәм Гарант исеменнән гарант биручे орган исеме;

2) бенефициар атамасы;

3) принципалның исеме;

4) гарантия (исеме, бәяләмә датасы һәм номеры (ул булганды) бирелә торган йөкләмә, тәп йөкләмәнең гамәлдә булу срогы яисә аның буенча йөкләмәләрне үтәү срогы, якларның исемнәре, тәп йөкләмәләрнең башка житди шартлары курсәтелеп);

5) гарантия буенча гарант йөкләмәләре күләме һәм гарантиянең ин чик суммасы;

6) гарантия бирү нигезләре;

7) гарантия үз көченә керү датасы яки гарантия үз көченә керә торган вакыйга (шарт);

8) гарантиянең гамәлдә булу срогы;

- 9) гаранция үтәлеше түрүнда бенефициар таләбен кую вакыты һәм тәртибе, гаранция очрагын билгеләү;
- 10) гаранцияне кире алу нигезләре;
- 11) гарант тарафыннан гаранция буенча йөкләмәләрне үтәү тәртибе;
- 12) гаранциянең тулы құләмендә яисә нинди дә булса өлешендә, үтәлгендә (тұктатылғанда) принципалның гаранция белән тәэммин ителгән йөкләмәләренен нинди дә булса өлешендә яисә гаранциядә билгеләнгән башка очрактарда гаранция суммасын киметү нигезләре;
- 13) гаранцияне тұктату нигезләре;
- 14) гарантның алдан язма ризалығыннан башка үзгәртелә алмый торган төп йөкләмә шартлары;
- 15) гарантның муниципаль гаранция буенча бенефициарга гарант тарафыннан түләнгән акчаларны каплау түрүнде принципалга карата таләбе булу яисә булмау (гарантның принципалга карата регресс таләбе, регресс);
- 16) гаранциянең башка шартлары, шулай ук Россия Федерациясе Бюджет кодексы, гарантның норматив хокуқый актлары, гарант исеменнән гаранция би्रүче орган актлары белән билгеләнгән белешмәләр.

7. Муниципаль гарантның принципалга регресс таләбе хокуқын күздә тотмый торган муниципаль гаранция бары тик хужалық жәмгыяте йөкләмәләре буенча гына бирелергә мөмкин, аның акцияләренен (өлешләренен) 100 проценты муниципаль гаранция бирә торган жирлеккә, милке муниципаль гаранция бирә торган муниципаль унитар предприятиегә карый.

Принципалны тұлсызынча яисә өлешчә хосусыйлаштырган очракта, мондый муниципаль гаранция гарантның принципалга карата регресс таләбе хокуқы белән бирелгән дип санала һәм принципалның Россия Федерациясе Бюджет кодексының 115.3нче статьясы һәм Россия Федерациясе граждан законнары таләпләренә туры килә торган, принципалның гаранциянең кайсы да булса өлешендә үтәлүенә бәйле рәвештә барлықка килгән принципалга карата регресс таләбен канәгатьләндерү буенча йөкләмәләрен үтәүне тәэммин итү принципалның бурычы барлықка килә. Күрсәтелгән тәэмминатны биргәнчे муниципаль гаранцияне үтәү рәхсәт ителми.

8. Муниципаль гаранциянең үз көченә керүе гаранциядә күрсәтелгән билгеле бер вакыйга (шартлар) башлану белән билгеләнә.

9. Гарант бенефициарның алдан язма ризалығыннан башка муниципаль гаранция шартларын үзгәртергә хокуклы түгел.

10. Гарантка карата таләпнен муниципаль гаранция буенча кабул ителгән бенефициары, муниципаль гаранция белән тәэммин ителә торган принципал (эмитент) йөкләмәләрен үтәү, облигациягә хокукларның яңа хужасына (сатып алушыга) күчүгә бәйле рәвештә, күрсәтелгән хокукларны Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә тапшыру (кучерү) керми, гарантның алдан язма ризалығыннан башка (башка нигезләрдә күчәргә) тапшырыла алмый.

11. Муниципаль гаранция гаранциядә күрсәтелгән очрактарда һәм нигезләр буенча (шул исәптән әлеге статьяның биңчы пункттындагы 14 пунктчасында күрсәтелгән гарантның язмача ризалығыннан башка үзгәргән очракта), шулай ук әлеге статьяның 7 пунктында һәм Россия Федерациясе Бюджет кодексының 115.3 статьясындагы 5 пунктында билгеләнгән бурычны принципал тарафыннан үтәмәгендә Гарант тарафыннан чакыртып алына.

12. Бенефициар таләбе (гаранцияне үтәү түрүнда бенефициар таләбе) гарантка гаранциядә билгеләнгән очракта гына (гаранция очрагы килеп туган очракта) бирелергә мөмкин. Гаранцияне үтәү түрүнда бенефициар таләбе гаранциядә

курсәтелгән документларны күшүп, гарантиядә билгеләнгән тәртиптә гарантка язмача тапшырылырга тиеш.

13. Бенефициар муниципаль гарантия һәм муниципаль гарантия бирү турындагы шартнамәдә билгеләнгән сроктан иртәрәк гарантияне үтәү турындагы таләпне, шул исәптән, принципал йөкләмәләре гарантияләре белән тәэммин ителгән гарантияләрне үтәү срогы якынлашып килүче дип саналган вакыйгалар (хәлләр) барлыкка килгән очракта, курсәтергә хокуксыз.

14. Гарант бенефициар таләпләрен үтәү турында принципалга хәбәр итәргә һәм принципалга таләпнең күчermәсен тапшырырга тиеш.

15. Гарант муниципаль гарантиядә билгеләнгән срокта гарантияне үтәү турында бенефициар таләпләрен, курсәтелгән таләпкә күшымта итеп куелган документларның нигезлелек һәм гарантия шартларына һәм аңа күшүп бирелгән документларның туры килү-килмәве предметын каарга тиеш.

16. Гарантияне башкару турында бенефициарның һәм аңа күшымта итеп бирелгән документларның таләпләре нигезсез һәм (яисә) тиешле гарантияләр шартларына туры килми дип таныла һәм гарант бенефициарның түбәндеге очракларда таләпләрен канәгатьләндерүдән баш тарта:

1) таләп һәм (яисә) аңа күшымта итеп бирелгән документлар гарантия (гарантиянең гамәлдә булу срогы) бирелгән вакыт тәмамланғаннан соң гарантка курсәтелгән;

2) таләп һәм (яисә) аңа күшымта итеп бирелгән документлар билгеләнгән гарантияне бозып гарантка курсәтелгән;

3) таләп һәм (яисә) аңа күшымта итеп бирелгән документлар гарантия шартларына туры килми;

4) бенефициар принципал һәм (яисә) өченче затлар тарафыннан тәкъдим ителгән принципал гарантияләре белән тәэммин ителгән йөкләмәләрне тиешенчә үтәүне баш тарткан;

5) әлеге статьяның 7 пунктында һәм Россия Федерациясе Бюджет кодексының 115.3 статьясындагы 6 пунктында билгеләнгән очракларда;

6) гарантиядә билгеләнгән башка очракларда

17. Муниципаль гарантия шартларына туры килми дип танылган очракта, гарант бенефициарның гарантияне һәм (яисә) аңа күшүп бирелгән документларны үтәү турындагы таләбен канәгатьләндерүдән баш тарту турында бенефициарга хәбәр итәргә тиеш.

18. Гарант бенефициар таләбенә каршы чыгарга хокуклы, алар принципал тәкъдим итә ала. Гарант, принципал алардан баш тарткан яки үз бурыйын таныган очракта да, әлеге каршылыklарга хокукуын югалтмый.

19. Гарантия үтәлеше турында бенефициар таләбе һәм аңа күшүп бирелгән документлар муниципаль гарантиянең нигезле һәм тиешле шартларына туры килә дип танылган очракта, гарант гарантия белән билгеләнгән вакытта гарантия буенча йөкләмәне үтәргә тиеш.

20. Муниципаль гарантиядә караптаган гарантның бенефициар алдындагы бурыйы принципалның гарантия белән тәэммин ителгән срогы чыккан йөкләмәләре күләмендә, әмма гарантия суммасыннан да артмаган күләмдә акча түләү белән чикләнә.

21. Муниципаль гарантия буенча бенефициар каршында Гарант йөкләмәсе туктатыла:

1) Гарант тарафыннан бенефициарга гарантиядә билгеләнгән күләмдә акча түләү белән;

2) гарантиядә билгеле бер вакыт үткәннән соң, ул бирелә (гарантия гамәлдә булу срогы);

3) гарантия белəн тəэмин ителгəн принципалның принципалга həm (яисə) əченче затлар тарафыннан үтəлгən очракта яки құrsətelgən йəkləmələrне башка нигезлəр буенча тұktatkan очракта (бенефициар тарафыннан құrsətelgən гарантka həm (яисə) судка гарантияне үtəy турындагы гарантka талəplər bulуга кaramastan);

4) бенефициарның гарантka həm (яисə) бенефициарның гарантия буенча йəkləmələrennən гарантны азат итү турындагы яzma гаризасын кире кагу юлы белən, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1151 статьясында каралған гарантka принципал гарантka мондый гарантия буенча бенефициарларның фактta булмавы həm килəчəktə алар барлыкка килү əchen нигезлərneң булмавы шартларында гарантия кире кагу nətiжəsendə;

5) əgər гарантия бирелгən принципал йəkləməse билгелəngən срокта барлыкка кilməcə;

6) бенефициар гарантka həm (яки) судка гарантны үtəy турындагы гарантka талəp куйганнан соң təp йəkləməne (шул исəptən бенефициар принципалын həm (яисə) бенефициарны юкка чыгару белən bəйle rəvəshətə) тұktatу яисə anы гамəldə булмаган килеш дип тану белən;

7) бенефициар тарафыннан башка затка тапшырылган яисə бенефициарның гарантия, хокуклар həm (яисə) бурычларның təp йəkləmələre буенча гарантka карата талəplərnen, гарантия, хокуклар həm (яисə) вазыйфалар буенча талəplərnen (хокукларның həm бурычларның) Россия Федерациясе законнарында билгелəngən tərtiptə, облигациягə хокукларның яңa хужасына (сатып aluchыga) kүchүgə bəйle rəvəshətə, гарантия белən təэмин итəle торган принципалның (эмитентның) йəkləmələren үtəugə bəйle rəvəshətə, kыйmmətле kəgəzylər турында құrsətelgən талəplər (хокуклар həm йəkləmələr) тапшырылғаннан тыш башка нигезлərdə kүchү очрагында;

8) принципал бütən затка тапшырган яисə принципалга караган башка нигезлər буенча башка затка kүchkən очракта, təp бурыч буенча принципалга караган хокуклар həm (яисə) бурычлар (бурычлар) принципалның гарантның алдан яzma ризалыгыннан башка təp йəkləmə буенча тапшырылган очракта;

9) гарантияне чакыртып алу nətiжəsendə, гарантияdə құrsətelgən очракларда həm нигезлər буенча;

10) гарантияdə билгелəngən башка очракларда.

22. Бенефициарның гарант йəkləmələre тұktatylғаннан соң гарантияне totyp kaluы бенефициарның құrsətelgən гарантия буенча ninди də bulsa хокукларын сакламай.

23. Муниципаль гарантияне тұktatу турында məgъlum bulgan Гарант бу хакта бенефициарга həm принципалга xəbər itərgə tiesh.

Бенефициар həm муниципаль гарантияне чакыртып алу яисə тұktatuga kiterə торган xəlllər килеп чыгу турында məgъlum bulgan принципал бу хакта гарантka xəbər itərgə tiesh.

24. Əgər гарант тарафыннан муниципаль гарантияне үtəy гарантның принципалга карата регресс талəbe хокуы барлыкка килүgə kiterse яki бенефициарның принципалга карата талəbe хокуклары гарантka юл куелуга bəйle bulsa, мондый муниципаль гарантияне үtəy əchen akchalap tieshle бюджет kытlygын финанслау чыганакларында исəpkə alyna, ə mondый муниципаль гарантия буенча йəkləmələrне үtəy бюджет кредиты бириу bularaq karala.

25. Əgər Гарант тарафыннан муниципаль гарантияне үtəy гарантның принципалга карата регресс талəbe хокуы барлыкка килүgə kiterməsə яki бенефициарның принципалга карата талəbe хокуклары гарантka юл куелуга bəйle

булмаса, мондый муниципаль гарантияне үтәү өчен акчалар тиешле бюджет чыгымнарында исәпкә алына.

26. Гарант тарафыннан гарантия буенча йөклөмәләрнең тулы құләмендә яисә нинди дә булса өлешендә үтәү өчен гарант тарафыннан түләнгән акчалар регрессы тәртибендә Гарант тарафыннан алынган акчалар яисә гарантка бенефициарның принципалга Карата таләбе хокуқын үтәү йөзеннән Гарант тарафыннан алына торған акчалар бюджет кредитларын кире кайтару буларак өзгөлдөрыла.

27. Муниципаль гарантияләр белән тәэммин ителгән кредитлар һәм зaimнар максатчан булырга тиеш.

28. Муниципаль гарантия белән тәэммин ителгән кредит (займ) акчаларыннан максатсыз файдалану факты ачықланған очракта, муниципаль гарантия бири турында килешүдә билгеләнгән йөклөмәләрне үтәмәгән яки тиешенчә үтәмәгән очракта, принципал һәм бенефициар Россия Федерациясе законнарында, муниципаль гарантия бири турындагы килешүдә билгеләнгән жааваплылық тота.

29. Бенефициарлар буенча билгесез затлар даирәсө булган йөклөмәләрне тәэммин итүгө бирелә торған муниципаль гарантия үзенчәлекләре Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнә.

30. Муниципаль кыйммәтле кәгазыләр эмиссиясе нәтижәсендә барлықка килгән йөклөмәләр буенча муниципаль гарантияләрне бири һәм үтәү үзенчәлекләре Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнә.

31. Муниципаль гарантияләрне бири тәртибе һәм шартлары Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм аның нигезендә кабул ителгән әлеге Нигезләмә белән билгеләнә.

28 Статья. Муниципаль кыйммәтле кәгазыләр

1. Муниципаль кыйммәтле кәгазыләр жирлек исеменнән чыгарылған кыйммәтле кәгазыләр таныла.

2. Муниципаль кыйммәтле кәгазыләр эмитенты булып жирлекнән Башкарма комитеты тора, ул жирлек Уставы белән муниципаль бурыч алулар башкару хокуқына ия.

3. Жирлек тарафыннан чыгарылырга мөмкин булган муниципаль кыйммәтле кәгазыләр тәрләре һәм аларның эмиссиясе һәм мөрәҗәгать итү тәртибе һәм шартлары Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнә.

29 Статья. Жирлек бюджетыннан бирелә торған бюджетара трансферларның формалары

Жирлек бюджетыннан бюджетара трансферлар формасында бирелә:

муниципаль берәмлекләр бюджетларына субсидияләр;

Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 44.10 статьясында билгеләнгән очракларда Татарстан Республикасы бюджетына субсидияләр;

башка бюджетара трансферлар.

Финанс яғыннан тәэммин итү чыганагы булып торған жирле бюджетлардан бюджетара трансферлар бири максатлары, тәртибе һәм шартлары, максатчан билгеләнеше булган Татарстан Республикасы бюджетыннан субсидияләр, субвенцияләр һәм башка бюджетара трансферлар булган жирле бюджетлардан, жирлек Советының Татарстан Республикасы законнары һәм (яисә) башка норматив хокукий актлары нигезендә кабул ителгән карарлары белән билгеләнә.

30 Статья. Жирлек бюджетыннан Татарстан Республикасы бюджетына субсидияләр

1. Жирлек бюджетыннан Татарстан Республикасы бюджетына субсидияләр Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 44.10 статьясында билгеләнгән тәртиптә бирелә.

2. Өлөгө статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән бюджетара субсидияләр Татарстан Республикасы бюджеты турында Татарстан Республикасы Законы нигезендә жирлек бюджетында карала.

31 Статья. Жирлек бюджетыннан муниципаль берәмлекләр бюджетларына субсидияләр

1. Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы таләпләре нигезендә кабул ителә торган жирлек Советы каарларында караплан очракларда һәм тәртиптә башка муниципаль берәмлекләр бюджетларына жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү буенча жирле үзидарә органнары вәкаләтләрен башкарганда барлыкка килә торган чыгым йөкләмәләрен финанслашу максатларында жирлек бюджетыннан субсидияләр бирелергә мөмкин.

2. Өлөгө статьяда күрсәтелгән субсидияләрне биру максатлары һәм шартлары жирлек Советы каары белән билгеләнгән тәртиптә төzelә торган муниципаль берәмлекләрнең Башкарма комитетлары арасында килешүләр белән билгеләнә.

32 Статья. Жирлек бюджетыннан муниципаль берәмлекләр бюджетларына башка бюджетара трансфертлар

Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм аның тиешле законнары нигезендә кабул ителә торган жирлек Советы каарларында караплан очракта һәм тәртиптә муниципаль берәмлекләр бюджетларына жирлек бюджетыннан башка бюджетара трансфертлар, шул исәптән төzelгән килешүләр нигезендә жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү буенча вәкаләтләр өлешен гамәлгә ашыру өчен бюджетара трансфертлар бирелергә мөмкин.

33 Статья. Жирлек алдында акчалата йөкләмәләр

1. Жирлек алдындағы акчалата бурычлар буенча бурыч-бурычлы кеше билгеләнгән датага жирлек алдындағы акчалата йөкләмәләргә туры китереп түләргә тиешле акчалар суммасы.

2. Шәһәр алдында акчалата йөкләмәләр буенча таләпләр жирлекнең финанс активларын формалаштыра.

3. Жирлек алдында акчалата йөкләмәләр буенча бурычларны исәптән төшерү һәм торғызу кагыйдәләре (нигезләре, шартлары һәм тәртибе) Россия Федерациясе Бюджет кодексында караплан очраклардан тыш, финанс органы тарафыннан билгеләнә.

4. Жирлек алдында акчалата йөкләмәләрне (акчалата йөкләмәләр буенча бурычларны) һәм мондый йөкләмәләрне үтәүне тәэмин итә торган алыш-бираешләрне исәпкә алу, шулай ук күрсәтелгән йөкләмәләр һәм килешүләр буенча таләпләрнең

хокукларын гамәлгә ашыру 93 статьяның 4 пунктында күрсәтелгән тиешле орган тарафыннан гамәлгә ашырыла. Россия Федерациясе Бюджет кодексының 93.2 статьясындағы 5 пунктында күрсәтелгән вәкаләтле зат тарафыннан билгеләнгән.

5. Килешүдә башкача билгеләнмәгән очракта, жирлек алдындағы акчалата йөкләмәләр тиешле сумманы жирлек бюджетының бердәм счетына күчерү датасыннан башлап үтәлгән дип санала.

II бүлек. ЖИРЛЕК БЮДЖЕТЫ ПРОЕКТЫН ТӘЗҮ

34 Статья. Жирлек бюджеты проектын тәзү нигезләре

1. Жирлек бюджеты проектын тәзү - жирлек Башкарма комитетының фәкать естенлеге.

Бюджет проектын турыдан-туры жирлекнең финанс органы гамәлгә ашыра.

Бюджет проектын тәзү, Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм аның таләпләрен үтәп, кабул ителгән муниципаль хокукий актлар нигезендә, жирлек Башкарма комитеты тарафыннан билгеләнгән тәртиптә һәм срокларда гамәлгә ашырыла.

2. Жирлек бюджеты проектын тәзү түбәндәгеләргә нигезләнә:

Россия Федерациясендә бюджет сәясәтен (бюджет сәясәтенә таләпләр) билгели торган Россия Федерациясе Федераль Собраниесенә Россия Федерациясе Президенты юлламасы нигезләмәләрендә;

Татарстан Республикасы Президентының Татарстан Республикасы Дәүләт Советына юлламасында;

жирлекнең социаль-икътисадый үсеше фаразы түрүнда;

жирлекнең бюджет, салым сәясәтенен төп юнәлешләре түрүнда;

муниципаль программаларда, муниципаль программалар проектларында, күрсәтелгән программаларга үзгәрешләр проектында;

Россия Федерациясенең милли үсеш максатларын һәм аларга ирешү буенча ачык хакимият органнары эшчәнлегенең юнәлешләрен билгели торган документлар.

3. Бюджет проектын үз вакытында һәм сыйфатлы тәзү максатларында финанс органы башка финанс органнарыннан, шулай ук дәүләт хакимиятенең башка органнарыннан, жирле үзидарә органнарыннан кирәклे белешмәләр алырга хокуклы.

35 Статья. Жирлекнең социаль-икътисади үсеше фаразы

1. Жирлекнең социаль-икътисади үсеше фаразы кимендә өч елга эшләнә.

2. Жирлекнең социаль-икътисади үсеше фаразы ел саен жирлекнең Башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә эшләнә. Жирлекнең социаль-икътисади үсеше фаразы Башкарма комитет тарафыннан жирлек Советына бюджет проектын керту түрүнда Карап кабул итү белән бер үк вакытта хуплана.

3. Чираттагы финанс елына һәм план чорына социаль-икътисадый үсеш фаразы план чорының параметрларын төгәлләштерү һәм план чорының икенче елы параметрларын естәү юлы белән эшләнә.

Социаль-икътисадый үсеш фаразына аңлатма язында фараз параметрларын нигезләү, шул исәптән, фаразланган үзгәрешләрнең сәбәпләрен һәм факторларын күрсәтеп, элек расланган параметрлар белән чагыштыру китерелә.

Жирлек бюджеты проектын тәзү һәм карау барышында жирлекнең социаль-икътисади үсеш фаразын үзгәрту бюджет проектының төп характеристикаларын үзгәртүгә китерә.

36 Статья. Бюджет керемнәрен фаразлау

1. Бюджет керемнәре жирлекнәң социаль-икътисади үсешен фаразлау нигезендә, жирлек бюджеты турындағы карап проектын жирлек Советына кертү шартларында, салымнар һәм жыемнар турындағы законнар, шулай ук Россия Федерациясе законнары, Татарстан Республикасы законнары һәм жирлек Советының муниципаль хокуқый актлары нигезендә фаразлана.

2. Жирлек Советының норматив-хокуқый актларына жирлек Советына жирле бюджет турындағы карап проектын керткәннән соң кабул ителгән салымнар һәм жыемнар турындағы норматив-хокуқый актларына үзгәрешләр кертүне күздә тоткан норматив-хокуқый актларында жирлек Советының әлеге норматив-хокуқый актларының чираттагы финанс елыннан соң килүче елның 1нче гыйнварыннан да соңға калмыйча үз көченә керүе турындағы нигезләмәләрен үз эченә алырга тиеш.

37 Статья. Жирлекнәң уртача вакытка исәпләнгән финанс планы

1. Жирлекнәң уртача сроклы финанс планы астында жирлек бюджетының төп параметрларын үз эченә алган документ аңлашыла.

Әгәр жирлек бюджеты проекты чираттагы финанс елына төzelә һәм раслана икән, жирлекнәң Башкарма комитеты жирлекнәң уртача сроклы финанс планын эшли һәм раслый.

2. Жирлекнәң уртача сроклы финанс планы, Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезләмәләрен үтәп, жирлек Башкарма комитеты билгеләгән форма һәм тәртиптә эшләнә.

Жирлекнәң уртача сроклы финанс планы проекты Башкарма комитет тарафыннан раслана һәм жирлек Советына жирлек бюджеты проекты белән бер үк вакытта тапшырыла.

Жирлек бюджеты проектының төп күрсәткечләре һәм жирлекнәң уртача сроклы финанс планы күрсәткечләре бер-берсенә туры килергә тиеш.

3. Жирлекнәң расланган уртача вакытка исәпләнгән финанс планы тубәндәге параметрларны үз эченә алырга тиеш:

бюджет керемнәренең һәм чыгымнарының фаразланыла торган гомуми күләме;

бюджет акчаларын баш бүлүчеләр, бюджетлар чыгымнарын классификацияләү бүлекләре, бүлекчәләре буенча бюджет ассигнованиеләре күләме яки бюджет акчаларын баш бүлүчеләр, муниципаль программалар һәм программа булмаган юнәлешләр буенча бюджет ассигнованиеләре күләме;

чираттагы финанс елында һәм план чорында муниципаль берәмлекләр арасында муниципаль берәмлекләрнең бюджет тәэммин ителешен тигезләүгә дотацияләрне бүлү;

жирлек советының хокуқый актлары белән билгеләнә торган (билгеләнергә тиеш) жирле бюджетларга салым керемнәреннән түләүләрнең нормативлары;

бюджет дефициты (дефициты);

Чираттагы финанс елы һәм план чорының һәр елыннан соң килүче елның 1 гыйнварына муниципаль бурычның ин югары чиге.

Башкарма комитет тарафыннан жирлекнәң уртача сроклы финанс планының естәмә күрсәткечләрен раслау каралырга мөмкин.

4. Жирлекнәң уртача сроклы финанс планы күрсәткечләре индикатив характерга ия һәм чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлекнәң уртача сроклы финанс планын эшләгәндә һәм раслаганды үзгәртелергә мөмкин.

5. Жирлекнең уртаса сроклы финанс планы план чорына күрсәтелгөн план параметрларын төгәлләштерү һәм план чорының икенче елына параметрлар өстәү юлы белән эшләнә.

Жирлекнең уртаса сроклы финанс планы проектына аңлатма языунда уртаса сроклы финанс планы параметрларын нигезләү, шул исәптән, планлаштырылган үзгәрешләрнең сәбәпләрен күрсәтеп, элек хупланган параметрлар белән чагыштыру китерелә.

38 Статья. Бюджет ассигнованиеләрен планлаштыру

1. Бюджет ассигнованиеләрен планлаштыру жирлекнең финанс органы тарафыннан гамәлдәге һәм кабул ителә торган йәкләмәләрне үтәүгә аерым билгеләнә торган методика нигезендә һәм тәртиптә гамәлгә ашырыла.

2. Бюджет һәм автоном учреждениеләр тарафыннан муниципаль хезмәтләр күрсәтүгә (эшләр башкаруга) бюджет ассигнованиеләрен планлаштыру чираттагы финанс елына һәм план чорына муниципаль йәкләмәне, шулай ук хисап финанс елында һәм агымдагы финанс елында аның үтәлешен исәпкә алып гамәлгә ашырыла.

39 Статья. Салым чыгымнарын бәяләү һәм исемлеге

1. Жирлекнең салым чыгымнары исемлеге авыл жирлеке Башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә муниципаль программалар һәм аларның структур элементлары, шулай ук муниципаль программаларга карамаган эшчәнлек юнәлешләре буенча төзелә.

2. Жирлекнең салым чыгымнарын бәяләү, Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнгән гомуми таләпләрне үтәп, ел саен жирлек Башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә башкарыла.

3. Күрсәтелгөн бәяләү нәтижәләре жирлекнең бюджет һәм салым сәясәтенең төп юнәлешләрен формалаштырганда, шулай ук муниципаль программаларны гамәлгә ашыруның нәтижәлелеген бәяләгәндә исәпкә алына.

40 Статья. Муниципаль программалар

1. Муниципаль программалар жирлек Башкарма комитеты тарафыннан раслана.

Муниципаль программаларны тормышка ашыру сроклары жирлекнең Башкарма комитеты тарафыннан алар билгеләгән тәртиптә билгеләнә.

Муниципаль программаларны эшләү һәм әлеге программаларны формалаштыру һәм гамәлгә ашыру турында каарлар кабул итү тәртибе жирлек Башкарма комитетының муниципаль хокукий акты белән билгеләнә.

2. Муниципаль программаларны гамәлгә ашыруны финанс белән тәэммин итүгә бюджет ассигнованиеләре күләме, программаны раслаган жирлек Башкарма комитетының муниципаль хокукий акты нигезендә, бюджет чыгымнарының һәр максатчан статьясы буенча бюджет турындагы каар белән раслана.

Чираттагы финанс елыннан башлап гамәлгә ашыруга тәкъдим ителә торган муниципаль программалар, шулай ук элек расланган муниципаль программаларга үзгәрешләр жирлекнең Башкарма комитеты билгеләгән срокларда расланырга тиеш.

Муниципаль программалар бюджет турындагы кааррга ул үз көченә кергән көннән ике айдан да соңга калмыйча туры китерелергә тиеш.

3. Һәр муниципаль программа буенча ел саен аны тормышка ашыруның нәтижәлелеген бәяләү үткәрелә. Күрсәтелгән бәяләү тәртибе һәм аның критерийлары жирлекнең Башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә.

Күрсәтелгән бәяләү нәтижәләре буенча жирлек Башкарма комитеты чираттагы финанс елыннан башлап расланган муниципаль программын туктату яки үзгәрту, шул исәптән муниципаль программын гамәлгә ашыруны финанс белән тәэммин итүгә бюджет ассигнованиеләре күләмен үзгәрту кирәклеге турында Карап кабул итәргә мөмкин.

41 Статья. Жирлек бюджеты проектын төзу тәртибе һәм сроклары

1. Жирлек бюджеты проектын төзу тәртибе һәм сроклары, бюджет законнары һәм жирлек Советының муниципаль хокукий актлары белән билгеләнгән таләпләрне үтәп, жирлек Башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә.

2. Жирлек бюджеты проекты муниципаль хокукий акт белән билгеләнгән тәртиптә ачык тыңлауларда фикер алышырга тиеш.

III бүлек. БЮДЖЕТ ТУРЫНДА КАРАР ПРОЕКТЫН КАРАУ ҺӘМ РАСЛАУ

42 Статья. Бюджетны карау һәм раслау нигезләре

1. Жирлек бюджеты турындагы карапда бюджет керемнәренең гомуми күләме, чыгымнарның гомуми күләме, бюджет дефициты (профицит), шулай ук Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы законнары, жирлек Советының муниципаль хокукий актларында билгеләнгән башка күрсәткечләр (бюджет турындагы караплардан тыш) кергән төп характеристикалар булырга тиеш.

2. Бюджет турында карап белән раслана:

- бюджет керемнәренең Баш администраторлары Исемлеге;
- бюджет қытлыгын финанслау чыганакларының Баш администраторлары Исемлеге;

- чыгымнар төрләре бүлекләре, бүлекчәләре, максатчан статьялары, төркемнәре (төркемнәре һәм төркемчәләре), шулай ук чираттагы финанс елына (чираттагы финанс елына һәм план чорына) бюджет чыгымнары классификациясенең чыгымнар төрләре, бүлекчәләре, бүлекчәләре, максатчан статьялары, муниципаль программалар һәм программага карамаган юнәлешләр), чыгымнар төрләре (төркемнәре һәм төркемчәләре) һәм (яисә) максатчан статьялары буенча бюджет ассигнованиеләрен чираттагы финанс елына (чираттагы финанс елына һәм план чорына) бюджет чыгымнары классификациясенең төркемнәре (төркемнәре һәм төркемчәләре), шулай ук, бюджет Россия Федерациясе Бюджет кодексы, жирлек советы карапы белән;

- чираттагы финанс елына (чираттагы финанс елына һәм план чорына) бюджет чыгымнарның ведомство структурасы;

- гавами норматив йөкләмәләрне үтәүгә юнәлдерелә торган бюджет ассигнованиеләренең гомуми күләме;

- чираттагы финанс елында (чираттагы финанс елында һәм план чорында) Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларына башка бюджетлардан алыша торган һәм (яисә) бирелә торган бюджетара трансферлар күләме;

- чираттагы финанс елына һәм план чорының беренче елына бюджет расланган очракта шартлы рәвештә расланган (расланган) чыгымнарның гомуми күләме план чорының беренче елына бюджет чыгымнарының гомуми күләменнән кимендә 2,5 проценты күләмендә (максатчан билгеләнеше булган Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан бюджеттара трансферлар исәбенә каралган бюджет чыгымнарын исәпкә алмыйча), план чорының икенче елына бюджет чыгымнарының гомуми күләменнән кимендә 5 проценты күләмендә (максатчан билгеләнеше булган Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан бюджеттара трансферлар исәбенә каралган бюджет чыгымнарын исәпкә алмыйча);

- чираттагы финанс елына (чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет кытлығын финанслау чыганаклары);

- Чираттагы финанс елыннан һәм план чорының һәр елыннан соң килә торган елның 1нче гыйнварына муниципаль эчке бурыйчының ин югары чиге һәм (яисә) муниципаль тышкы бурыйчының ин югары чиге, шул исәптән муниципаль гарантияләр буенча бурыйчының ин югары чиген күрсәтеп, муниципаль бурыйчының ин югары чиге;

- жирлек бюджетының Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, жирлек Советының хокукий актларында билгеләнгән башка күрсәткечләре.

3. Жирлек бюджеты турындагы карап проекты расланган бюджетның план чорының параметрларын үзгәрту һәм аларга Жирлек бюджеты проектының план чорының икенче елы параметрларын өстәү юлы белән раслана.

Жирлек бюджетының план чорының параметрларын үзгәрту жирлек Советының муниципаль хокукий акты нигезендә башкарыла.

4. Шартлы рәвештә расланган (расланган) чыгымнар астында бюджет ассигнованиеләре бюджет чыгымнарының ведомство структурасында бүлекләр, бүлекчәләр, максатчан статьялар һәм чыгымнар төрләре буенча план чорында бүленмәгән бюджет ассигнованиеләре аңлашыла.

5. Шартлы рәвештә расланган (расланган) чыгымнар астында бюджет ассигнованиеләре бюджет чыгымнары классификациясе нигезендә план чорында бүленмәгән бюджет ассигнованиеләре аңлашыла.

43 Статья. Бюджет проекты белән бер үк вакытта төзелә торган документлар һәм материаллар

Жирлек бюджеты турындагы карап проекты белән бер үк вакытта жирлек Советына бирелә:

- жирлекнең бюджет һәм салым сәясәтенең төп юнәлешләре;

- агымдагы финанс елының узган чорында жирлекнең социаль-икътисади үсешенең якынча нәтижәләре һәм агымдагы финанс елында жирлекнең социаль-икътисади үсешенең көтелүче нәтижәләре;

- жирлекнең социаль-икътисади үсеше фаразы;

- чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджетының төп характеристикалары (керемнәрнең гомуми күләме, чыгымнарының гомуми күләме, дефициты (профициты) яки урта сроклы финанс планы расланган жирлек бюджетының төп характеристикалары (керемнәрнең гомуми күләме, чыгымнарының гомуми күләме, дефициты (профициты));

- бюджет проектына аңлатма языу;

- бюджеттара трансферларны бүлү методикалары (методикалар проектлары) һәм исәп-хисаплар;

- чираттагы финанс елыннан һәм план чорының һәр елыннан соң килә торган елның 1нче гыйнварына муниципаль эчке бурычның иң югары чиге һәм (яисә) муниципаль тышкы бурычның иң югары чиге;
- ағымдагы финанс елына бюджетның көтелүче үтәлешен бәяләү;
- паспортлар (паспортлар проектлары), күрсәтелгән паспортларга үзгәрешләр проектлары;
- жирлек бюджетының керем чыганаклары реестрлары;
- башка документлар һәм материаллар.

Бюджет турында карар проектында бюджет чыгымнары классификациясенең бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча бюджет ассигнованиеләрен бүлү күшымтасы булмаса, бюджет чыгымнары классификациясенең бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча бюджет ассигнованиеләрен бүлү белән күшымта бюджет турындагы карар проектына күшымталар составына кертелә.

44 Статья. Жирлек Советына бюджет турында карар проектын керту

1. Жирлек Башкарма комитеты бюджет турындагы карар проектын 15нче ноябрьдән дә соңга калмыйча жирлек Советына карауга кертә.

2. Жирлек Советының жирле салымнар турындагы муниципаль хокукый актларга, Жирлек Советының бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга сала торган, чираттагы финанс елында һәм план чорында үз көченә керә торган бюджет керемнәрен үзгәртүгә китерә торган каарларына үзгәрешләр керту турындагы каарлары Жирлек Советына чираттагы финанс елына һәм план чорына жирле бюджет турында карар проекты кертелгән көнгә кадәр Жирлек Советының муниципаль хокукый актында билгеләнгән срокларда жирлек Советына кабул ителергә тиеш.

3. Чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет турында карар проекты белән расланган план чорының расланган бюджеты күрсәткечләрен төгәлләштерү һәм төзелә торган бюджетның план чорының икенче елы күрсәткечләрен раслау күздә тотыла.

Ағымдагы финанс елына һәм план чорына бюджет турындагы каарның план чорына кагылышлы өлешендә үз көчләрен югалткан дип танылган очракта, 47нче статьяның Знче пункты нигезендә чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет турында карар проектында чираттагы финанс елы һәм төзелә торган бюджетның план чоры күрсәткечләрен раслау карала.

45 Статья. Жирлек Советының бюджет турындагы карар проектын карау

1. Жирлек бюджеты турындагы карар проекты кертелгәннән соң 3 эш көне эчендә Жирлек башлыгы аны район Контроль-хисап палатасына экспертиза үткәру өчен жибәрә.

Бюджет турында карар проекты турындагы бәяләмә, әлеге проект житешсезлекләрен күрсәтеп, аларны ачыклау очрагында, 5 эш көне дәвамында өзөрләнә.

Бәяләмә жирлек Советы депутатлары тарафыннан жирлек бюджеты турындагы карар проектына төзәтмәләр өзөрләгәндә исәпкә алына.

2. Кертелгән бюджет турында карар проекты, шулай ук район Контроль-хисап палатасы бәяләмәсе жирлек Советының дайми комиссиясенә, шулай ук жирлек Советы депутатларына карауга жибәрелә.

3. Жирлек бюджеты түрүндагы карап проекты барлық кирәкле документлар һәм материаллар белән Жирлек Башкарма комитеты тарафыннан эшләп бетерү өчен көрән көннән алып өч эш көне эчендә тәкъдим итепергә тиеш.

5. Жирлек бюджеты түрүндагы карап проектын жибәргәннән соң, бер атна эчендә Жирлек Советы жирлек бюджеты түрүндагы карап проектын беренче уқылышта карый.

Беренче уқылыш предметы булып Жирлек бюджеты түрүндагы карап проектының төп параметрларын хуплау тора.

Жирлек бюджеты түрүндагы карап проекты буенча беренче уқылыш үткәргәннән соң, ике атна эчендә халық алдында тыңлаулар үткәрелә.

6. Икенче уқылышта жирлек бюджеты түрүндагы карап проекты тулысынча кабул ителә.

Жирлек бюджеты түрүндагы карап проекты буенча килешмәгән сораулар килеп туган очракта, жирлек Советы Рәисе каары белән килештерү комиссиясе төзелергә мөмкин, аңа Жирлек Башкарма комитеты һәм Жирлек Советы вәкилләре бер үк санда керә.

Килештерү комиссиясе бәхәсле мәсьәләләрне беренче һәм икенче уқылышлар арасында чорда карый.

7. Жирлек бюджеты түрүнда кабул ителгән карап кабул ителгән көннән өч көн эчендә имзалана һәм Жирлек Уставы белән билгеләнгән тәртиптә халыкка игълан ителә.

Жирлек бюджеты түрүндагы карап, аңа кул куелгеннан соң ун көннән дә соңга калмыйча, билгеләнгән тәртиптә рәсми бастырып чыгарылырга тиеш.

46 Статья. Бюджет түрүнда каарны раслау сроклары һәм бюджет түрүнда карап проектын вакытында кабул иту нәтижәләре

1. Бюджет түрүндагы карап жирлек Советы тарафыннан карапыра, расланырга һәм чираттагы финанс елы башланганчы имзаланырга тиеш.

Жирлекнәң жирле үзидарә органнары бюджет түрүндагы каарны үз вакытында карауны, раслауны, имзалауны һәм бастырып чыгаруны тәэмин итү буенча үз компетенциясе чикләрендә мөмкин булган барлық چараларны күрергә тиеш.

Район бюджеты түрүндагы карап 1нче гыйнвардан үз көченә керә һәм, әгәр Россия Федерациясе Бюджет кодексында һәм (яки) жирлек бюджеты түрүндагы каарда башкасы карапмаган булса, финанс елының 31 декабренә кадәр гамәлдә була.

2. Бюджет түрүнда карап финанс елы башыннан үз көченә кермәгән очракта, Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнгән кысаларда бюджет белән вакытлыча идарә итү режими кертелә.

47 Статья. Жирлек бюджеты түрүндагы каарга үзгәрешләр керту

1. Жирлек бюджеты түрүндагы каарга үзгәрешләр керту түрүндагы карап проекты, әлеге Нигезләмәнәң 45 статьясында караплан тәртиптә һәм әлеге статьяда билгеләнгән үзенчәлекләрне исәпкә алып, жирлек Советы тарафыннан карава.

2. Жирлек бюджеты түрүндагы каарга үзгәрешләр керту түрүндагы карап проекты Совет тарафыннан беренче уқылышта карава.

3. Агымдагы финанс елына фаразлана торган Жирлекнен социаль-икътисадый үсеш нәтижәләре нигезендә түбәнәйгән очракта, Жирлек бюджеты керемнәренен гомуми күләме агымдагы финанс елына һәм план чорына Жирлек бюджетында каралган курсәтелгән керемнәр күләме белән чагыштырганда 15 проценттан артыгракка кимегән яисә Югары Ослан муниципаль районы бюджетына үзгәрешләр кертелгән очракта, план чорына кагылышлы нигезләмәләрнең үз көчләрен югалтуын тануны күздә тоткан Татарстан Республикасы бюджеты, план чорына караган өлешендә жирлек бюджеты нигезләмәләре үз көчләрен югалткан дип танылыша мөмкин.

IV бүлек ЖИРЛЕК БЮДЖЕТЫ ҮТӘЛЕШЕ

48 Статья. Бюджетны үтәү нигезләре

1. Жирлек бюджетының үтәлеше авыл жирлеге Башкарма комитеты тарафыннан тәэммин ителә.

2. Бюджетның үтәлешен оештыру жирлекнен финанс органына йөкләнә.

3. Бюджет үтәлеше жыелма бюджет язмасы һәм касса планы нигезендә оештырыла.

Жирлек бюджеты касса бердәмлеге һәм чыгымнарның ведомство буйсынуы нигезендә башкарыла.

Бюджет үтәлешенә касса хезмәте казначылык органнары тарафыннан башкарыла.

4. Жыелма бюджет язмасын төзү һәм алып бару тәртибе Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә жирлекнен Башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә һәм жирлек бюджеты акчаларын баш бүлүчеләр, бүлүчеләр һәм алучылар игътибарына житкерелә.

49 Статья. Жирлек бюджетының керемнәр буенча үтәлеше

Жирлек бюджетының керемнәр буенча үтәлеше күздә tota:

- агымдагы финанс елында гамәлдә булган нормативлар, бюджет түрындагы карап һәм Татарстан Республикасының башка законнары, бюджет законнары нигезләмәләре нигезендә кабул ителгән муниципаль хокукий актлар, Федераль казначылык органнары счетларыннан һәм жирлек бюджетына башка керемнәренен бүтән керемнәреннән жирлекләр бюджетына күчерүдән кергән керемнәрне бюджетның бердәм счетына күчерү;

- артык бүләнгән суммаларны күчерү, артык түләнгән яки артык алынган суммаларны кире кайтару, шулай ук мондый кире кайтаруны вакытында башкармаган өчен процентлар суммасы һәм артык алынган суммаларга исәпләнгән процентлар;

- салымнар һәм жыемнар түрында Россия Федерациясе законнары нигезендә артык түләнгән яки артык алынган суммаларны исәпкә алу;

- жирлек бюджеты керемнәре администраторы тарафыннан жирлек бюджетына түләүләрне төгәлләштерү.

50 Статья. Жирлек бюджетының чыгымнар буенча үтәлеше

1. Жирлек бюджетының чыгымнар буенча үтәлешен күздә tota:

- бюджет йөкләмәләрен кабул итү;

- акчалата йөкләмәләрне раслау;

- акчалата йөклөмөлөрне түләүне санкцияләу;
- акчалата йөклөмөлөрнөң үтәлешен раслау.

Бюджет акчаларын алушы аңа житкерелгән бюджет йөклөмөлөре лимитлары чикләрендә бюджет йөклөмөлөрен кабул итә.

Бюджет акчаларын алушы муниципаль контрактлар, физик һәм юридик затлар, шәхси эшмәкәрләр белән башка шартнамәләр төзү юлы белән яисә закон, башка хокукий акт, килешү нигезендә бюджет йөклөмөлөрен кабул итә.

3. Бюджет акчаларын алушы бюджет акчалары хисабына түләү һәм түләүне санкцияләу өчен кирәк булган башка документлар нигезендә акчалата йөклөмөлөрне түләү бурычын раслый.

4. Акчалата йөклөмөлөрне түләүне санкцияләу рәхсәт языны (акцепт) қылу рәвешендә, бюджет законнары нигезләмәләре нигезендә жирлекнең финанс органы тарафыннан билгеләнгән акчалата йөклөмөлөрне түләүне санкцияләу тәртибендә каралган документларның булуын тикшергәннән соң гамәлгә ашырыла.

Акчалата йөклөмөлөрне түләү (гавами норматив йөклөмөләр буенча акчалата йөклөмөләрдән тыш) бюджет акчаларын алучыга житкерелгән бюджет йөклөмөлөре лимитлары чикләрендә гамәлгә ашырыла.

5. Акчалата йөклөмөлөрне үтәүне раслау физик яисә юридик затлар файдасына бюджетның бердәм счетыннан, Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларыннан акчаларны күчерүне раслый торган түләү документлары, шулай ук бюджет акчаларын алучының акчалата йөклөмөлөрен үтәү буенча акчалата операцияләрне башкармауны раслый торган башка документларны тикшерү нигезендә гамәлгә ашырыла.

51 Статья. Бюджетара трансфертлар

Жирлек бюджетыннан түбәндәге рәвешләрдә бюджетара трансфертлар бүлеп бирелә һәм (яисә) жирлек бюджетына бирелә ала:

Россия Федерациясе Бюджет Кодексының 133 һәм 140 статьяларында билгеләнгән очракларда муниципаль районнар бюджетларына шәһәр һәм авыл жирлекләре бюджетларына субвенцияләр;

Россия Федерациясе Бюджет кодексының 142.2 статьясында билгеләнгән очракларда Россия Федерациясе субъектлары бюджетларына субсидияләр;

Югары Ослан муниципаль районы бюджетыннан жирлекнең бюджет тәэммин ителешен тигезләүгә дотацияләр;

муниципаль берәмлекләр бюджетларына субсидияләр;
башка бюджетара трансфертлар.

52 Статья. Агымдагы финанс елы тәмамлану

1. Жирлек бюджетын үтәү операцияләре, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 242 статьясындагы 2 пунктында күрсәтелгән операцияләрдән тыш, 31 декабрьдә тәмамлана.

Агымдагы финанс елында жирлек бюджетын үтәү буенча операцияләрне төгәлләү Россия Федерациясе Бюджет кодексы таләпләренә туры китерап, жирлекнең финанс органы тарафыннан билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

2. Бюджет ассигнованиеләре, бюджет йөклөмөләре лимитлары һәм агымдагы финанс елын финанслауның ин чик күләмнәре 31 декабрьдә үз көченә керә.

3. Жирлек бюджетының бердәм счетында булмаган бюджет акчаларын алучылар тарафыннан файдаланылмаган калган калдықлар ағымдагы финанс елының соңғы ике эш көненнән дә соңға калмыйча жирлек бюджетының бердәм счетына бюджет акчаларын алучылар күчерелергә тиеш.

4. Ағымдагы финанс елында кулланылмаган, максатчан билгеләнештәге субсидияләр, субвенцияләр һәм башка бюджетара трансфертлар рәвешендә алыштан бюджетара трансфертлар алар бирелгән бюджет кеременә кире кайтарылырга тиеш.

Бюджет акчаларының баш администраторы ағымдагы финанс елында максатчан кулланылмаган, субсидия һәм башка бюджетара трансфертлар рәвешендә алыштан бюджетара трансфертларга ихтыяж булу турындагы карары нигезендә, күрсәтелгән бюджетара трансфертларның калдыкларыннан артмаган күләмдә акчалар чираттагы финанс елында бюджет чыгымнарын финанс белән тәэмин итү өчен, күрсәтелгән бюджетара трансфертларны бирү максатларына туры килә торган бюджет кеременә кире кайтарылырга мөмкин.

Максатчан билгеләнештәге субсидияләр, субвенцияләр һәм башка бюджетара трансфертлар рәвешендә алыштан бюджетара трансфертларның файдаланылмаган калдыгы тиешле бюджет кеременә күчерелмәгән очракта, күрсәтелгән акчалар Россия Федерациясе Финанс министрлыгы тарафыннан билгеләнгән гомуми таләпләрне үтәп, финанс органы билгеләгән тәртиптә бюджет кеременә алышырга тиеш.

V бүлек БЮДЖЕТ ХИСАБЫН ТӘЗҮ, ТЫШКЫ ТИКШЕРУ, КАРАУ һәМ РАСЛАУ НИГЕЗЛӘРЕ

53 Статья. Бюджет исәбе һәм бюджет хисаплылыгы нигезләре

1. Бюджет хисаплылыгы үз эченә ала:

- 1) бюджет үтәлеше турында хисап;
- 2) бюджет үтәлеше балансы;
- 3) эшчәнлекнең финанс нәтиҗәләре турында хисап;
- 4) акча хәрәкәте турында хисап;
- 5) анлатма языу.

2. Бюджет үтәлеше турындагы хисапта Россия Федерациясе бюджет классификациясе нигезендә керемнәр, чыгымнар һәм бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары буенча бюджет үтәлеше турындагы белешмәләр тупланган.

Бюджет үтәлеше балансында жирлекнең финанс һәм финанс активлары, хисап чорының беренче һәм соңғы көненә бюджет исәбен алу счетлары планы буенча йөкләмәләре турында белешмәләр бар.

Эшчәнлекнең финанс нәтиҗәләре турында хисапта хисап чорында эшчәнлекнең финанс нәтиҗәләре турында мәгълүмат тупланган һәм дәүләт идарәсе секторы операцияләрен классификацияләү кодлары буенча төзелә.

Акча хәрәкәте турындагы хисап бюджет акчалары белән дәүләт идарәсе секторы операцияләрен классификацияләү кодлары буенча операцияләрне чагылдыра.

Анлатма языунда бюджет үтәлеше турындагы мәгълүмат, Россия Федерациясе Финанс министрлыгының норматив хокукий актларында билгеләнгән мәгълүматны ачуга карата таләпләр нигезендә тупланган бюджет үтәлеше турындагы хисапта бирелгән өстәмә мәгълүмат.

3. Жирлекнең бюджет хисаплылығы бюджет акчаларының тиешле баш администраторларының бюджет хисаплылығы нигезендә финанс органы тарафыннан төзелә.

4. Жирлекнең бюджет хисаплылығы еллық булып тора. Жирлек бюджеттың үтәлеше турында отчет квартал саен бирелә.

5. Жирлекнең бюджет хисаплылығы жирлекнең финанс органы тарафыннан жирлекнең Башкарма комитетына тапшырыла.

Агымдагы елның беренче кварталында, ярты еллығында һәм тугыз аенда жирлек бюджеттер үтәлеше турындагы хисап авыл жирлеге Башкарма комитеты тарафыннан раслана һәм Жирлек советына һәм районның Контроль-хисап палатасына жибәрелә.

Жирлек бюджеттер үтәлеше турындагы еллық хисап жирлек Советы карары белән расланырга тиеш.

54 Статья. Жирлек бюджеттер үтәлеше турында еллық хисапны тышкы тикшеру

1. Жирлек бюджеттер үтәлеше турындагы еллық хисап авыл жирлеге Советында каралганчы тышкы тикшерелергә тиеш, ул бюджет средстволары баш администраторларының бюджет хисаплылығының тышкы тикшерүне һәм жирлек бюджеттер үтәлеше турында еллық хисапка бәяләмә өзерләүне үз эченә ала.

2. Жирлек бюджеттер үтәлеше турындагы еллық хисапны тышкы тикшеру, федераль законнарда билгеләнгән үзенчәлекләрне исәпкә алып, жирлек Советынның муниципаль хокукый актында билгеләнгән тәртиптә, Россия Федерациясе Бюджет кодексы таләпләрен үтәп, районның Контроль-хисап палатасы тарафыннан башкарыла.

3. Авыл жирлеге Башкарма комитеты, аңа бәяләмә өзерләү өчен, агымдагы елның 1нче апреленнән дә соңга калмыйча, жирлек бюджеттың үтәлеше турында хисап бирә. Жирлек бюджеттер үтәлеше турындагы еллық хисапка бәяләмә өзерләү бер айдан да артмаган сротта башкарыла. Бюджет үтәлеше турындагы хисапка бәяләмә бюджет акчалары баш администраторларының еллық бюджет хисаплылығының тышкы тикшеру күрсәткечләрен исәпкә алып өзерләнә.

4. Жирлек бюджеттер үтәлеше турындагы еллық хисапка бәяләмә районның Контроль-хисап палатасы тарафыннан бер үк вакытта жирлекнең Башкарма комитетына юнәлтелеп тапшырыла.

55 Статья. Жирлек бюджеттер үтәлеше турында отчетны жирлек советына тапшыру

1. Бюджет үтәлеше турындагы еллық хисап авыл жирлеге Советына агымдагы елның 1нче маеннан да соңга калмыйча тапшырыла.

2. Бюджет үтәлеше турында еллық хисап белән бер үк вакытта аңа бюджет һәм бюджет хисаплылығының үтәлеше анализын үз эченә алган анлатма языу, муниципаль йөкләмәнен үтәлеше һәм (яисә) бюджет ассигнованиеләреннән файдалануның башка нәтижәләре турында белешмәләр, бюджет үтәлеше турында карар проекты, бюджет үтәлеше турында башка бюджет хисаплылығы, Россия Федерациясе бюджет законнарында каралган башка документлар тапшырыла.

3. Жирлек Советы утырышында жирлек башлыгының (вәкаләтле затның) жирлек бюджеттер үтәлеше турындагы доклады тыңлана.

4. Фикер алышу һәм Жирлек бюджеттер үтәлеше турындагы хисапны карау нәтижәләре буенча Жирлек Советы Жирлек бюджеттер үтәлеше турындагы хисапны раслау һәм Жирлек Советы тарафыннан тиешле карар кабул итү яки жирлек бюджеттер үтәлеше турындагы хисапны кире кагу турында Карар кабул итә.

5. Жирлек Советы тарафыннан Жирлек бюджеты үтәлеше турындагы карап кире кагылган очракта, ул мәгълүматларны дөрес булмаган яки тулы булмаган чагылдыру фактларын бетерү һәм бер айдан да артмаган сротка кабат тапшыру өчен кире кайтарыла.

56 Статья. Жирлек бюджеты үтәлеше турында карап

Жирлек бюджеты үтәлеше турындагы карап белән, Жирлек бюджеты керемнәренен, чыгымнарының һәм дефицитының (профицит) гомуми күләмен курсәтеп, хисап финанс елы өчен жирлек бюджеты үтәлеше турында хисап раслана.

Хисап финанс елында Жирлек бюджеты үтәлеше турындагы каарга аерым күшүмталар белән курсәткечләр раслана:

- керемнәр классификациясе кодлары буенча бюджет керемнәре исемлеге;
- бюджет чыгымнарының ведомство структурасы буенча чыгымнар;
- бюджет чыгымнарын классификацияләү бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча бюджет чыгымнары;
- бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары классификациясе кодлары буенча бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары исемлеге;

Жирлек бюджеты үтәлеше турындагы карап белән шулай ук Жирлек бюджетының үтәлеше турындагы карап өчен Жирлек Советының муниципаль хокукый актларында билгеләнгән башка курсәткечләр дә раслана.

VI БҮЛЕК МУНИЦИПАЛЬ ФИНАНС КОНТРОЛЕ

57 Статья. Муниципаль финанс контролен гамәлгә ашыруучы органнар

1. Муниципаль финанс контроле бюджет хокук мөнәсәбәтләрен җайга сала торган хокукый актлар, Жирлек бюджетыннан физик затларга бүтән түләүләр буенча гавами норматив йәкләмәләр һәм йәкләмәләр, шулай ук муниципаль контрактлар, шартнамәләр (килешүләр) шартларын үтәүне тәэммин итү максатларында гамәлгә ашырыла.

2. Тышкы муниципаль финанс контроле район Контроль-хисап палатасы тарафыннан башкарыла.

3. Авыл жирлеге Башкарма комитеты тарафыннан Эчке муниципаль финанс контроле башкарыла.

4. Алдан тикшерү авыл жирлеге бюджетын үтәү барышында бюджет бозуларны кисәтү һәм булдырмау максатларында башкарыла.

5. Алга таба контроль аның үтәлешенең законлылыгын, исәп-хисапның дөреслеген билгеләү максатыннан жирлек бюджетының үтәлеше нәтижәләре буенча башкарыла.

58 Статья. Бюджет бозулары өчен җаваплылык

Бюджет бозулары өчен җаваплылык Россия Федерациясе бюджет законнарында билгеләнгән нигезләр буенча һәм тәртиптә башкарыла.